

MAGYAR POSTA

MEGJELENIK ÉVENKINT TIZ SZER SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
ELŐFIZETÉSI ÁR ÉVI 8 PENGŐ I. KER., KRISZTINA-KÖRUT 12. SZÁM
MŰSZAKI MELLÉKLETTEL 12 PENGŐ BUDAI POSTAPALOTA IV. EM. 424

TELEFON: AUT. 1-505-97. — MŰSZAKI ÜGYEKBEN 1-465-00.

SZERKESZTI ÉS KIADJA A M. KIR. POSTAVEZÉREGAZGATÓSÁG MEGBIZASÁBÓL
A M. KIR. POSTA JOGASZ- ÉS MERNÖK TISZTVISELŐI ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK
SZERKESZTŐ-BIZOTTSÁGA

FŐSZERKESZTŐ: Dr. FORSTER KÁROLY M. KIR. POSTAFŐIGAZGATO

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Dr. NAGY SÁNDOR
M. KIR. POSTAIGAZGATÓ

TÁRSSZERKESZTŐ:
RÁKOSI GYÖRGY
M. KIR. POSTAFŐMERNÖK

A postaszállítás jogi természete.

Irta: Dr. TORDY GÉZA, m. kir. posta segédtitkár.

La nature juridique du transport postal.

Par le dr. Géza Tordy, secrétaire adjoint des postes.

L'auteur s'engage dans une polémique contre certaines constatations de l'article paru dans le No. 6 de la „Magyar Posta“, année 1936, sous le titre „Etat des relations juridiques et de la politique de communication du transport postal.“

A Magyar Posta folyó évi június havi 6. számában „A postaszállítás közlekedés-politikai és jogi vonatkozásainak ismertetése, különös tekintettel a közúti postaszállítási szerződésekre“ cím alatt megjelent cikk egyrészt tárgyánál, másrészt a cikkben foglalt egyes jogi megállapításoknál fogva alkalmas arra, hogy annak tárgyalására visszatérjek.

A postaszállítás közlekedéspolitikai vonatkozásait ennek a cikknek keretében nem érintem, hanem csupán arra szorítkozom, hogy a m. kir. posta jogállásának megvilágítása kapcsán a postaszállítás jogi természetét vizsgáljam.

A m. kir. posta — postaszállítás szempontjából tekintve — kettős feladatot teljesít. Elsősorban az államnak fenntartott kizárólagos szállítási jog alapján ellátja e kizárólagos jog alá tartozó postai küldemények szállítását; másodsorban pedig oly küldemények szállítását is teljesíti, melyek az állami fenntartott jog körén kívül esnek.

A m. kir. posta által teljesített szállítás mineműsége befolyással van a posta jogállásának mikénti alakulására. Ezért a postaszállítást s az ennek nyomán keletkező jogállást együttesen kell vizsgálni olyképen, hogy egyfelől az államnak fenntartott kizárólagos szállítási jog alapján, másrészt e kizárólagos jog körén kívül álló szállítási tevékenység alapján külön-külön meghatározom a m. kir. posta jogállását.

Ha a m. kir. postát mint az államnak fenntartott kizárólagos szállítási jog gyakorlóját tekintjük, arra a megállapításra jutunk, hogy ebben a cselekvési körben a m. kir. posta mint az állami végrehajtó szolgálat egyik szerve jár el. A jogalkotó azáltal, hogy bizonyos fajú küldemények szállítását kizárólagos jellegű állami feladattá tette, kifejezésre juttatta azt, hogy e küldemények szállítása tekintetében az általa alkotott szabályok alapján és az általa létesített szervezet útján maga kíván gondoskodni.

Az államnak fenntartott kizárólagos szállítási jog ennek megfelelően magában foglalja egyrészt azt, hogy csak az állam hivatott az általa létesített és az állami szervezetbe beleilleszkedő intézmények — a m. kir. posta — útján e jogot gyakorolni; másrészt mindaddig, míg az állam ezt a fenntartott jogot gyakorolja, a fenntartott jog alá eső küldemények szállítása tekintetében kizárólag a postaintézet vehető igénybe.

Abból a célból, hogy az állam részére fenntartott szállítási jog kizárólagos gyakorlása biztosítható legyen, megfelelő jogeszközökről kellett gondoskodni. Ez az eszköz az államnak jogi következményeket magában foglaló tiltó parancsa. Minden olyan cselekmény, mely az államnak fenntartott kizárólagos szállítási jogba és az ezt védő tiltó jogszabályba ütközik, büntető szankciót von maga után, melynek érvényesítését az állam fizikai kényszerítő hatalmával is biztosítja.

Az előadottakból nyilvánvaló, hogy a m. kir. posta mindaddig, míg kizárólagosan állami fenntartott jog körébe tartozó szállítási tevékenységet fejt ki, állami feladatot teljesítő állami szervnek tekintendő.

Ennek a megállapításomnak helyességét alátámasztja felsőbb bíróságaink ítéleteiben többször kifejezésre juttatott az a jogi álláspont, mely szerint a m. kir. posta gazdálkodó tevékenységet kifejtő közigazgatási hatóságnak tekintendő.

A m. kir. posta nem csupán mint állami kizárólagossági jog gyakorlására hivatott szerv jár el, hanem olyan szállítási tevékenységet is folytat, melyet a jogrend megkülönböztetett jogi elbírálásban nem részesít.

Abban a cselekvési körben, melyben az államnak fenntartott kizárólagos szállítási jog a m. kir. postát nem illeti meg, mint az állam kereskedelmi vállalata jár el. E minőségében a m. kir. postára az 1875: XXXVII. tc. (kereskedelmi törvény, röviden: Kt.)-ben a kereskedőkre nézve megállapított jogszabályok nyerne alkalmazást.

A Kt. 259. §-ában foglalt ama rendelkezésből, mely szerint a szállítmányi és fuvarozási ügyletek, nemkülönben a személyfuvarozásra rendelt intézetek ügyletei, ha iparszerűleg folytattatnak, kereskedelmi ügyletnek tekintetnek, — első tekintetre az a jogi megállapítás volna következtethető, mely szerint a m. kir. postának ezek az ügyletei mind kereskedelmi ügyletnek tekinthetők.

A m. kir. posta jogállásának szempontjából tekintve — a Kt. 259. §-ában említett ügyletek nem mind egyben kereskedelmi ügyletek is —, hanem csupán azok, melyekre nézve a m. kir. posta cégbejegyzési kötelezettsége fennáll. A Kt. 4. és 566. §-aiban nyert felhatalmazás alapján kiadott 26.922/1875. számú rendelet szerint a m.

kir. postának személyi- és áru fuvarozási (kocsipostai), valamint pénzültványozási üzlete cégbejegyzési kötelezettség alá esik. Ezekre az ügyletekre nézve minthogy ezek kereskedelmi ügyleteknek minősülnek, a m. kir. posta az állam kereskedelmi vállalatának tekintendő.

Összefoglalva az elmondottakat, tényként állapítható meg, hogy a m. kir. posta egységes szervezete ellenére kétirányú tevékenységet fejt ki s szállítási tevékenységének természete szerint majd mint állami feladatot ellátó állami szerv, majd pedig mint az állam kereskedelmi vállalata jelentkezik, vagyis kettős jogállása van.

A m. kir. posta kettős jogállása következtében vizsgálni kell — a szóbanforgó cikk tárgyára tekintettel — azt a kérdést, hogy a közúti postaszállító a m. kir. posta szervezetében milyen jogállást tölt be.

A bevezetésben hivatkozott cikk a postakincstár vagy a postamester és a közúti postaszállító közt létrejövő szállítási szerződés tartalmi elemeit vizsgálva, arra a megállapításra jut, hogy e szerződés tárgya általában magánjogi ügylet s kereskedelmi ügyletnek csupán annyiban tekinthető, amennyiben az a m. kir. postára nézve is kereskedelmi ügyletnek minősül.

Elvi szempontból tekintve, ez a megállapítás helyes. A gyakorlatban azonban a közúti postaszállító jogállása nem különül el aszerint, hogy a postaszállító által kifejtett tevékenység kereskedelmi ügylet-e vagy sem.

A közúti postaszállító a postát igénybevevő felekkel nem kerül jogviszonyba. Harmadik személyekkel szemben postaszállításból folyólag mint jogviszony alany mindenkor a m. kir. posta van jogosítva és kötelezve. Tekintettel arra, hogy a posta és az azt igénybevevő felek jogviszonyában a közúti postaszállító jogviszonyalanyként nem jelentkezik, irrelevans az a kérdés, hogy az általa teljesített szállítási tevékenység kereskedelmi ügylet-e vagy sem.

A postakincstár, illetőleg a postamester és a közúti postaszállító belső viszonyában a postaszállítás feltételeit az eziránt kötött szerződés határozza meg. E szerződés megkötésénél a postaszállító jogai és kötelességei azonosan vannak megállapítva, arra való tekintet nélkül, hogy milyen jellegű az ő szállítási tevékenysége.

Nem csupán a közúti postaszállítóval kötött szállítási szerződés mellőzi ezt a különbségtételt, de mellőzik egyes ide vonatkozó jogszabályok is. Az 1881: IX. tc. 52. §-a szerint a postamester szállítási általánya mentes a végrehajtás alól. Ennek a törvényes rendelkezésnek alkalmazása szempontjából a postaszállítót szállító postamesternek kell tekinteni s mint ilyennek, szállítási általánya végrehajtásmentes, tekintet nélkül arra, hogy az állam részére fenntartott kizárólagos szállítási jog alá eső küldeményeket szállít-e, vagy olyanokat is, melyek ezen kívül esnek. A postaszállítás iránt kötendő szerződések tekintet nélkül arra, hogy azokat a m. kir. posta szállítási ügyleteinek különbözősége folytán mint állami szerv, vagy mint az állam kereskedelmi vállalata köti, nem esnek a Közszállítási Szabályzat rendelkezései alá.

Az előadottakból nyilvánvaló, hogy a közúti postaszállító jogállását csupán a posta szervezetén belül kell vizsgálni, mert a postaszállító — cselekvési körét tekintve — a postaszolgálat keretén belül

marad azáltal, hogy a postát igénybe vevő felekkel nem kerül jogviszonyba. Belső viszony szempontjából vizsgálva a kérdést, arra a megállapításra jutottunk, hogy a közúti postaszállító jogai és kötelességei az általa teljesített ügylet jogi minőségének különböző voltára tekintet nélkül, mindenkor azonosak. Ebből a szempontból — tehát gyakorlati — nem pedig elméleti szempontból tekintve a közúti postaszállító jogállását, oly módon határozhatjuk meg, hogy tekintet nélkül a m. kir. postának a posta és az azt igénybevevő felek közötti jogviszonyból előállható kettős jogállására, a postaszállítók jogállása mindenkor egyféle. Ezt az egyféle jogállást a közúti postaszállítóval kötött szerződés tartalma, valamint az idevonatkozó külön jogszabályok határozzák meg.

A hivatkozott cikk a postaszállítási szerződések jogi eredetét vizsgálva, arra a megállapításra jut, hogy mivel a postaszállítási szerződés megkötéséhez az akaratmegegyezésen felül a szerződés tárgyának átadása is szükséges, ennél fogva azt synallagmatikus reál-szerződésnek kell tekinteni, amelynél a szolgáltatás mindkét szerződő fél részéről történik s amellyel mindkét fél teljesítőként és elfogadóként szerepel.

Ezt a jogi megállapítást nézetem szerint vitatni lehet. Az előzőekben rámutattam arra, hogy a közúti postaszállításra nézve kötött szerződésnek a posta és a posta szervezetébe közbeiktatott postaszállító belső viszonyában van jogi jelentősége.

Ebből a szemszögből tekintve a kérdést, azt kell mondanunk, hogy a közúti postaszállítóval a postaszállításra nézve kötött szerződések reál-szerződéseknek nem tekinthetők. Ezek a szerződések — nézetem szerint — pusztán az akaratmegegyezéssel joghatályosan jönnek létre s mint ilyenek, nem a szállítás tárgyának átadásával, hanem a consensus létrejöttével kötik a feleket. A szerződés tárgyának tényleges átadása itt ugyanis nem kötelelem keletkeztető tény, hanem az akaratmegegyezéssel érvényesen létrejött kötelelemnek teljesítés útján történő megszüntetésére irányuló cselekmény. Ezt a megállapítást igazolja az a körülmény, hogy a közúti postaszállítóval kötött szerződésben nem foglaltatik oly rendelkezés, mely szerint a szerződés nem a megkötés időpontjában, hanem a szállítás teljesítésének időpontjában válnék joghatályossá.

Ugyancsak a közúti postaszállítási szerződés consensuális jellegére utal az a körülmény, hogy a szállítás igénybevételenek elmulasztásából eredő igények az alapul fekvő szerződés alapján érvényesíthetők, holott nem volna meg ennek a lehetősége akkor, ha a szerződés csak arra az esetre volna létrejöttnek tekinthető, mikor a posta a szállítás fejében esedékes díjat és a szállítandó küldeményeket, a közúti postaszállító pedig a szállításra szükséges üzemi berendezést és emberi erőt a szerződés teljesítése céljából kölcsönösen egymás rendelkezésére bocsátják.

Reál-szerződésnek nézetem szerint az előbb előadott okok alapján a közúti postaszállítóval a postaszállításra nézve kötött szerződés nem tekinthető. Reálszerződés ellenben az az ügylet, amelyet a postát igénybevevő fél köt a postával küldeménye szállítása tekintetében. A Postaüzleti Szabályzat kizárólagos módon állapítja meg azt,

KIR

A.M.

hogy a posta és a postát igénybevevő felek közötti jogviszony csak akkor tekinthető létrejöttnek, amikor a feladó a küldeményt szállítás végett feladja, ha pedig könyvelt küldeményről van szó, a posta a feladóvevényt a félnek kiszolgáltatja. Itt a jogviszony a teljesítés-jön létre az Üzletszabályzatban foglalt rendelkezés alapján, nem pedig az ügylet jogi természeténél fogva. Mindaddig tehát, míg a közúti postaszállítási szerződésekbe ily hasonló megállapodás fel nem vétetik, azok a reál-szerződés jellegét nem öltik magukra.

Adatok a baranyai posták történetéhez a hódoltságtól a kiegyezésig.

Írta: Dr. HETEY-HERMAN OTTÓ m. kir. postaforgalmi gyakornok.

Contribution à l'histoire des postes de Baranya à partir de la domination turque jusqu'au Compromis austro-hongrois.

Par le dr. Othon Hetey-Herman, surnuméraire des postes.

L'auteur a recueilli, à la base des ouvrages documentaires disponibles et des recherches faites dans les archives, de nouvelles données concernant l'histoire des postes de Baranya.

A másfél évszázados török uralom után a felszabadító keresztény seregek csak romokat és kopár pusztákat találtak a hajdan virágzó kultúrájú vármegyében.

Legjobban jellemzi az állapotokat két egykorú levél. Az egyiket a győztes hadvezér, Badeni Lajos herceg írta a királynak 1689 szeptemberében: „... a térképek szerint azelőtt sok falunak kellett lennie ezen a vidéken, de én csak annyit jelenthetek alázatosan Felsőgednek, hogy eddigelé semmi mást nem találtam, mint ma egy magas fűvei be-nőtt, felégetett falut.“

Ugyanezen hónapban kelt Radonay Mátyás pécsi püspöknek a királyhoz írott jelentése, amelyben panaszolja, hogy birtokának lakóit „... a Jóisten tudja, mekkora fáradsággal és költséggel telepítettem vissza (ex dumetis et montium cavernis) a sűrű bozótok- és barlangokból otthonukba!“

Nemcsak a vidék, hanem maga Pécs városa ilyen siralmas képet nyújtott. Vincens Keresztély kamarai tisztviselő jelentéséből tudjuk, hogy Pécssett mindössze 300 ház állott, de „... nincs benne polgárság, csak német, magyar és horvát katonaság.“

A lakosság visszaszállingózása után — akárcsak a tatárjáráskor —, előlről kellett megint kezdeni az országépítő munkát. A felszabadító csapatok nyomában mindenütt szervezkedett a polgári közigazgatás és a posta s ennek közvetítésével megkezdődött újra az Európához való tartozandóság.

Az első pécsi postamester, Kréner Frigyes, valószínűleg szintén a keresztény seregekkel jött s itt királyi adományként a postaépület számára belsőséget, a lovak ellátására pedig legelőket kapván, a postai szolgálatra berendezkedett. A báró Tullius Miglio-féle új-szerzeményi

királyi bizottságtól 1690 október 1-én kapta a földadományt. 1692-ben pedig már tekintélyes pécsi polgár volt, mert gróf Vecchy generális őt nevezte ki a pécsi németek nemzeti bírójává. Később 150 forint évi fizetés mellett megyei biztosnak is kinevezték. Előkelő társadalmi helyzetére jellemző, hogy Rosina nevű leányát Bana János táblabíró, nagyközvári földbirtokos, a későbbi helyettes alispán vette feleségül.

Lipót királynak 1691-ben kelt nyílt parancsát 1692 június 12-én a hátiratban foglalt azon utasítással adták le „érdemes (generosus) Kréner Frigyes pécsi postamesternek“, hogy azt a főpostamester öccelleneciájának felmutatni, illetőleg az udvari postakancelláriába beküldeni tartozik, valahányszor csak kívánják; ellenesetben 10 arany birságot kell fizetnie.

Kréner Frigyesnek királyi adomány folytán nyert fekvőségeiről is van adatunk. A jezsuiták birtokaikról 1698-ban jegyzéket készítettek s e jegyzékből tudjuk, hogy az ürögi völgyben és Árpád község határában a rend birtokai szomszédosak voltak a Kréner-földekkel. Ezeket a dülőket, régi rendeltetésük emlékéül, Kispostavölgynek és Nagypostavölgynek hívják.

A domonkosrendi barátok ugyancsak 1698-ban bejelentették telküknek Kréner Frigyes postamester telkével való elcserélését, amit jóvá is hagytak. Ennek ellenére gróf Nesselrode Vilmos Ferenc pécsi püspök 1713 augusztus hóban elfoglalta a dominikánusok telkének egy részét (a mai Király-utca és Kazinczy-utca sarok) s megindította a pert a dömések ellen az általuk használt terület ama része miatt is, melvet Kréner postamestertől cseréltek el. Úgy okoskodott, hogy miután a barátok nem e birtokot kapták adományban, hanem egy másikat (a Király-utca 4—8. sz. házak helyén), s miután neki, mint Pécs város földesurának, az elcserélt birtokhoz joga van, tartozzanak a domonkosok a nekik eredetileg adományozott területre visszamenni és az elcserélt területet visszaadni.

A megindult perben a bíróság tanuként Kréner Frigyes postamestert is kihallgatta, s azután a pert a domonkosok javára döntötte el. A püspöknek ugyan nem volt igaza a postamestertől elcserélt területre vonatkozólag, mert Kréner azt szintén királyi adományként kapta (tehát nem tartozott földesúri joghatóság alá), sőt sokkal korábban kapta, mielőtt még a pécsi püspökség javait új adoménylevéllel rendezték volna, ami csak 1703 április 19-én történt meg.

A postaépület ezen az elcserélt telken állott s egyben a postamester lakásául is szolgált. Főbejárata a Budai-utcára nyílt (ma Király-utca), a mellékbejárata azonban, — ahol a postakocsik közlekedésének kellett lebonyolódnia, — a Posta-utcában (a mai Perczel-utcában) volt.

1710-ben Baranya vármegye közgyűlése elhatározza Kréner Frigyes kérésére, hogy „az 1708-tól fogva jelenig hátralévő levélvitelbér kifizetettne, a követelt 30 forint hitelezettne, valamint egy Pécsváradra menesztett stafétaért 14 forint,“... 1714-ben pedig elhatározottat, hogy a jövőben a postamester évenként a megye és tisztviselőitől vett levelek béréül évenként 20 forintot kapjon a pénztárból.

Kréner Frigyest a postamesterségben Ignác fia követte. Gróf Paár Károly József, birodalmi udvari és örökös tartományi főpostamester

1717 február 16-án Bécsben kelt kinevezési okmányában a következőket olvashatjuk:

„ . . . ezennel hozzájárulok, Kréner Ignác, hogy miután a pécsi postaszolgálat atyjának, Kréner Frigyesnek lemondása folytán megüresedett és úgy ő, mint Ön arra illendően megkértek, hogy én Önnek ezt a postaszolgálatot adományozzam, tekintetbe véve képességeit és a szolgálat ellátásához szükséges eszközeit, minthogy atyja is ezt a postaszolgálatot számos éven át hűségesen és szorgalmasan végezte, beleegyezve fentemlített kérésébe, ezennel a több ízben említett pécsi postaszolgálatot és ennek haszonélvezetét valóságosan adományoztam és adományozom.“

A pécsi postát tehát a fiú kapta meg, sőt látni fogjuk, hogy néhány évtized múltán az unoka is kérvényezi, szintén hivatkozva a nagyatyja jussára. A vármegyei jegyzőkönyvekben ugyanis nyoma van annak (Vm. II. 1744/9.), hogy Kréner Ferdinánd ebbeli kérvényét a vármegye pártolólág terjeszti fel 1744 márc. 2-án gróf Uhlefeldnek, az udvari kancellária vezetőjének, hivatkozva arra, hogy a király annakidején a kérvényező nagyatyjának örökletes joggal adományozta a postamesterséget („ . . . avo ipsius Friderico Kréner, jure in successores etiam derivando benigne contulisse exposuit . . .“).

Mivel a postát ezidőben mintegy reáljogként kezelték, az unoka is minden bizonnyal megkaphatta, mert bizonyítékunk van arra, hogy később a Kréner-család leányágának került a kezébe a pécsi posta, akik azt pénzért adták tovább.

A többi baranyai postát szintén közvetlenül a hódoltság megszűntetése után létesítették, mert az a két fontos postaút, amelyen a monarchia postaforgalmát a Balkán és Törökország felé lebonyolították, — a Bécs—Buda—Mohács—belgrádi és a Bécs—Sopron—Nagykanizsa—Pécs—Eszék—belgrádi fővonal — már 1720-ban megvolt. Több, mint bizonyos, hogy az a nyolc baranyai postaállomás, mely e két fontos útvonalon volt, már a postavonal megszervezésekor felállított és ellenőrzés szempontjából az eszéki postaprefektura alá tartozott.

A két postai főút Baranyaváron találkozott, ettől délre a délbaranyai árterületen húzódott át s a vármegyének nagy gondot okozott az utak és hidak jókarban tartása. A postai közegek a posták késedelmes érkezéséért az utakat okolták s minthogy 1755 körül a postajáratok miatt ismét panaszok merültek fel, a vármegye 1755 július 2-án Pécsen tartott közgyűlésének rendeletére nyomozóbizottság szállott ki Délbaranyába, hogy a postajáratok késedelme és annak háttere ügyében vizsgálatot tartson.

A vizsgálati jegyzőkönyvek siralmas képet tárnak elénk a postamesterek működéséről.

Állandóan megisméltendő panasz, hogy a postamesterek lovai teljesen leromlott, a sovány közös legelőn tartott, helyenként sánta és vak gebék. Rendes postakocsisuk nincsen, mert nem fizetik őket pontosan s esetről-esetre kérnek meg egyeseket a faluból, hogy a postakocsit hajtsák. A kocsisok minden korcsma mellett megállnak, lerészegednek, elalszanak s azalatt a postaszák, sőt néha a kocsis lovastól is eltűnik.

A siklői postamester, kocsisnak egy félbolond cigánylegényt al-

kalmazott nemrég, aki mindig nagy kerülőt tett a falujába s ott a szüleinél néha 10 órát is időzött.

A mohácsi postamester ellen az a panasz, hogy az este érkező postát csak másnap reggel szokta továbbítani, a szekesői postamester pedig — akinél jelenleg egy 13 éves gyermek a kocsis, — arra vetemedett, hogy az eszéki postafőellenőrt tévútra vezesse, idegen lovakat és kocsist mutatván be neki sajátjaként.

A vizsgálóbizottság nyilvánvaló célja az volt, hogy megállapítsa a posta felelősségét a késedelmes postaközlekedésért. A vármegye és a posta közt felmerült vitás ügyet a megyei tisztviselők döntötték el, a döntés érthető okokból nem marasztalhatta el a vármegyét. Hogy azonban a postások sem voltak éppen gáncsnélküli lovagok, azt megtudjuk az egy év múlva, 1756 június 11-én tartott vizsgálat jegyzőkönyveiből. (Inquisitio XIV. 399. és 407.)

Vranovits János, Baranya vármegye szolgabírája ugyanis e napon kiszállott Baranyavárra vizsgálatot tartani a bellyei uradalom kérésére, a postakerttel szomszédos és odacsatolt földek tulajdonjogát illetőleg. Ezzel a vizsgálattal egy végnélküli per kezdődik, melynek tanuvallo-másaiból meg lehet állapítani, hogy a postaház építője, Marényi József postamester idejében csak a kert volt meg, s Marényi utóda, Preinhelder János György a postaút mentén a jobbágyok közös legelőjéből 18 holdat a maga számára elkerített s ezt a jelenlegi postamester, Stachhammer is a postalovak legeltetésére használja.

A vaskos perirat vége felé postamesterként már Stachammerné szerepel, ami annak a jele, hogy az időközben meghalt ura után ő nyerte el a hivatalt.

A tömeges határsértési pörök idejében persze arra az esetre is találunk példát, amikor valamelyik uradalom a postaföldek rovására terjeszkedett. 1768 március 4-én Sztankovics Pál dunaszekesői postamester panaszára Boda Imre és Dömötör Ferenc szolgabírák kiszállottak helyszíni vizsgálatra. A panasz szerint ugyanis a szekesői postaházhoz tartozó földet a Bésán uradalom tisztartói jobbágyföldeknek osztották ki s a tanukihallgatások során ez kétségtelen beigazolást is nyert. Az ügy elintézéséről nincs tudomásunk, azonban valószínűnek látszik, hogy Sztankovics postamester álláspontja lett a győztes. A vármegye ugyanis 1775 november 27-én és folytatólag tartott közgyűlésén Sztankovics Pál szekesői postamestert a bemutatott címerlevél alapján az adózók sorából töröltetni rendelte.

Amint a baranyavári postahivatalt a postamester halála után az özvegy kapta meg, ugyanúgy az 1750-es években a pécsi posta is aszszonykézre került. 1757 március 12-én a pécsi postát Siegh György vette meg Karch József volt pécsi postamester özvegyétől, Anna Mária aszszonytól. A szerződés szerint 2300 forintot fizetett a postaállomásért s ebből 1000 forint magára a postajogra esett; a posta hivatalos földjei pedig ugyanekkor elválasztattak a Kréner-örökösök magánszerzeményű földjeitől.

Pécs város levéltárában fekszik Sigh György németnvelvű szolgálati naplója. 1760 január 1-vel kezdődik és kb. 1780-ig tarthatott, de az utolsó 22 lapot kitépték s így csak 1777 március 4-ig találunk benne a postai érkezésekre és indításokra vonatkozó feljegyzéseket. A két vas-

KIR
A. H. H.

kos kötetet tehát két évtizeden át vezette Sigh postamester pontosan ugyanazon szöveggel, amelyet gyakran előre megírt egy-két hétre s csak az adatokat írta be aztán az üresen hagyott megfelelő helyekre, amint ezt a tinta különböző színéből meg lehet állapítani.

Megtudjuk ezekből a feljegyzésekből, hogy Pécsre minden második napon érkezett ordinaria posta, felváltva Eszékről és Nagykanizsáról a nap legkülönbözőbb időszakaiban s negyedórai kezelés után ment tovább. A posta minden alkalommal rendszerint 2—3 borszákkal (Fell-eisen), illetőleg levélesomaggal indult útnak A Kanizsán túlmenő küldeményekhez kétféle zsák kellett: az egyik a bécsi, a másik a varasdi irány számára.

Sigh György, akárcsak a többi postamester, mellékfoglalkozást is üzött, de ügylátszik, nem olyan pontosan, mint naplója után ítélve a postálkodást, mert adatunk van arra, hogy a szappanfőzéstől eltiltatott. (Vm. 249/1764.)

Az 1765 szept. 6-án kelt helyhatósági rendelet ugyan újból megengedi Sigh Pál Györgynek és feleségének a szappanfőzést, de inti, hogy a vármegyei árszabást tartsa be és jogos panasz ellene újból fel ne merüljön. Ügylátszik, Sigh nem borzadt vissza egy kis árdrágítás-tól sem! Egyébként is számtalan ügye foglalkoztatta a hatóságokat.

1767-ben felségfolyamodványban panaszt emel a pécsi püspök, maga Pécs városa és a vármegye ellen. Állítása szerint Klimó György pécsi püspök több éven át békében birt földjeit elvette és ezeket részint maga használja, részint városi polgároknak haszonbérbe adja. Azonkívül becsukatta a korcsmáját, és egy éven át csukva tartotta, amivel neki tetemes, 500 forint kárt okozott. A város behajtatta a lovait és több napon át fogva tartotta s midőn ő visszakövetelte azokat, állásának meg nem felelően, méltatlanul bántak vele. A vármegye az utakat nem tartja rendben, szolgáit befogja és napokon át börtönben tartja; Győry János kir. kommisszárius pedig embereivel berontott a hivatalába, őt állásából kivetette és egy Závody nevű embert tett abba, azonkívül 200 forint birságot vetett ki reá. A többi postamester két részt kap a portóból, ő pedig csak egy részt, kéri tehát ennek a második résznek a folyósítását, azonkívül mindezen injuriák megszüntetését, mert ilyen viszonyok közt nem tudja hivatalát ellátni.

A királyi helytartótanács utasította a vármegyét, hogy az ügyet vizsgálja ki. A vizsgálat aktatömegében van a püspöki jószágigazgató nyilatkozata, mely szerint a Kréner-örökösök birtoka volt az, amely a postai földektől elválasztatott és földesúri joghatóság alá vonatott. Az italmérési jog gyakorlatában mást sem rövidítenek meg s a postamesternek sem volna oka panaszra, de ő a korcsmatartás idejét nem tartotta be.

A város nyilatkozata szerint a postamester lovait mindig tilosban legeltette s azért fogták be azokat, adóját pedig nem fizette meg s ezért ellenértékeként tartották vissza 25 forint portópénzét. Mihelyt az adóhátrálékát rendezi, a portót folyósítják, mert ezt ügyis évenként egy összegben szokták kifizetni. A város kéri továbbá, hogy mivel Sigh postamester veleszületett pökhendiségénél fogva folyton makacsodik, a felső hatóság ezt a rakoncátlan embert utasítsa rendre, szorítsa megfelelő viselkedésre és a királyi resolutio betartására.

Nem tudjuk, hogy a város kérelmének eleget tettek-e, de ha úgy történt is, Sigh György nem nagyon ijedt meg, mert két év múlva a vármegyének újból meggyúlik vele a baja. (Vm. II. 1769/64.). A helytartótanács ugyanis 1769 március 29-én Pozsonyban kelt leiratában Baranya vármegye abbéli panaszára, hogy a pécsi postamester az alispánnak saját főispánjához írott hivatalos leveleit megportózta, akként intézkedik, hogy az eszéki postaigazgatóság vonja kérdőre emiatt a pécsi postamestert és utasítsa a fennálló szabályok pontos betartására.

Folytonos okvetetlenkedései ellenére 1780-ig vezethette a pécsi postát, amikor is átadta fiának, Sigh Mihálynak. Az alma nem esett messze a fájától, azonban a fiúnak jóval kevesebb volt a szerencséje, s így történt, hogy Sigh Mihály rövid, de diételen szereplés után, kénytelen volt helyét 1783-ban Wangl Gerváz János szentlőrinci postamesternek átadni.

Az 1784 május 10-i kelettel ellátott bírói ítélet szerint, hivatalvesztéssel és kilenc hónapig tartó rabsággal bünhődött, amiért „... az Felséges királyi Helytartó Tanátsnak hire, és különös Engedelme nélkül Postahelyét elhagyni; ezen Posta hivatalbul járandó Királyi pénzeket magának tulajdonítani, nem különben Reis János és Stegner Jánosnak leveleiket felszakasztani és hosszabb ideig letartóztatni bátorkodott...”

„... hivatalyában, amidőn Eszéki Posta Praefectusnak 3-dik fertálra járandó Királyi pénzeket megmutatná ugyan, de mégis elménetelével magával elvinni bátorkodott, színes mesterséggel bánt légyen”.

Mivel a kincstár kára teljes egészében megtérült, a bíróság — tekintetbe véve Sigh Mihály vagyontalanságát, — a további büntetéstől elállott, amiből meg lehet állapítani, hogy a levéltitok megsértését még keményebben sujtották.

Ezzel a bírói ítélettel a Sigh-család postai szereplése megszűnik, a Sigh György naplójával azonban még ez egyszer foglalkozunk. Ugyanis már abban is előfordul Garzuli pécsi katonai biztos neve a staféták küldői között. Úgy látszik, a biztos nem volt meglegedve az ordinaria postákkal, hogy leveleit stafétákkal küldötte s ez okból 1784 november 2-án egy tervezetet is nyújtott be a helytartótanácsához a pesti postaút megrövidítése tárgyában. Tervezetében előbb feltünteti az addigi állapotot, az útirányt, s a postaállomások egymástól való távolságát, majd megjegyzi, hogy a pesti posta egy, sőt néha több napon át is Eszéken hever, amíg ide valamennyi posta befut s csak aztán kerül továbbításra együttesen Pest felé. A Baranyavár—eszéki útat kétszer kénytelen megtenni a posta, míg ha az ő terve szerint a Nyomja- vagy Szederkény—Mohács útvonalon haladna, akkor csak 16 útközi postaállomás volna, tehát 7-tel kevesebb, viszont maga az út 14 mérfölddel rövidülne meg. Hozzáteszi még, hogy ha a posta a Nyomja—szekcsői útvonalon menne, úgy még egy állomással lenne rövidebb.

A tervezetet a helytartótanács 1784 nov. 9-én a vármegyének véleményezés végett leadta s a vármegye valószínűleg helyeselte a tervet, mert adatunk van rá, hogy 1802-ben már Szederkény felé ment a budai postajárat. (Vm. 360/1802.)

Wangl János postamester tehát Sigh Mihály helyére Pécsre került. Odahelyezésével a szentlőrinci posta megüresedett és azt Neográdv Imre kapta meg, mert 1786 január 26-án már őt találjuk a szentlőrinci

postamesterségben, ahol 1790-ig szolgált, amikor is hivatalát eladta ne-
mes Vass Ferenc vármegyei kommisszáriusnak. Az erről szóló német-
nyelvű szerződés a következőképen hangzik:

Szerződés,

Mely mai napon aluljegyzett kelettel alulírott, mint átadó közt
egyrésztől, másrésztől Vass Ferenc úr, tekintetes Baranya vármegye
kommisszáriusa mint átvevő között, az ide kéretett urak mint tanúk előtt
kötetett, és pedig

1-ször Átadom mint átadó az én szentlőrinci postaállomásomat a
hozzátartozó összes kellékekkel és ingatlanokkal (melyeket a mindkét
résztől aláírt részletező leltár tartalmaz), ugyanazzal a joggal, amellyel
én azt hivatali elődömtől átvettem, annak ellenében, hogy

2-szor Az átvevő Vass Ferenc úr ezekért a kellékekért és a posta-
állomásért nékem, alulírottnak 3800 forintot forgalomban levő ércpénz-
ben fizet, avval az ünnepélyes ígérettel, hogy

3-szor Átvevő úr a legmagasabb Rendelet beérkezte után a 3800
forintot csomagolva, forgalomban levő ércpénzben nekem és senki más-
nak (a Summa család-féle árvapénzek kivételével) kifizetni köteles.

4-szer Mindkét résztől lerögzítettett, hogy a magas Okmányoknak az
eszéki főpostahivatalhoz beérkeztéig az összes postajövedelmek az át-
adót illetik, a hátrálékos küldöncdíjak rendezéskor minden esetben az
átvevő Vass úr által nekem küldendők.

5-ször Egyébként pedig ez az egész átadás és átvétel a készült át-
adó Leltáron alapszik, olyanformán, hogy mind az átadó, mind az át-
vevő fél a Leltárnak, mint a jelen szerződésnek a legpontosabban te-
gyen eleget és azt minden fondorlat nélkül tartsa meg.

Ami általunk az igazsághoz hiven biztosítékul aláíratott.

Igy történt Szentlőrincen, 1790. április 18-án.

Előttem:

Kinaisl m. p. főpostaigazgató.

Neogrády Imre m. p.
kir. postamester, mint átadó

Vass Ferenc m. p.,
tek. Baranya vármegye
kommisszáriusa, mint átvevő.

A szerződés mellékletét képezi a Leltár (Specification), melyben
minden ingó és ingatlan jószág fel van sorolva, ami csak a szentlő-
rinci postaházhoz tartozott.

A hivatal átadása ezek alapján megtörtént, de a legmagasabb ok-
mány csak nem akart megérkezni, már pedig a posta vételára csak ak-
kor volt esedékes. Vass kommisszárius uram könnyen várhatott, Neo-
grádyt azonban a hitelezői kezdték tűrhetetlenül sanyargatni, sőt
a végrehajtó is megjelent nála. Neogrády mester kérvényezett
jobbra-balra ügye gyorsabb elintézése érdekében, de az csak nem akart
elintéződni, míg végül is — 10 hónapi várakozás után — magához a ki-
rályi helytartótanácsához fordult, mivel a dekrétum megjöveteleig új
hivatalba nem léphetett, a kamatokat viszont fizetnie kellett.

Valószínűleg nem is vállalt többé hivatalt, mert a neve nem fordul elő többet a baranyai postákkal kapcsolatban.

Foglalkoztatta a hatóságokat ez évben egy másik postamester üve is. Szalántán Frankovics József volt postamester, aki azonban az utóbbi időkben annyira megcsappant anyagiakban, hogy a postai szállítások körül zavarok támadtak. A vármegye 1791 május 24—25-én tartott közgyűléséből előterjesztést tett aziránt, hogy Frankovics, kinek már telkesincs, állásából mozdíttassék el s e posta Koller Tamásnak, Koller Mihály volt szolgabíró fiának adományoztassék. A vármegye fellépése sikerrel járt, mert 1791 november 21-én Koller Tamást már mint szalántai postamestert találjuk említve s ugyancsak megtaláljuk a nevét abban a névjegyzékben is, mely Baranya vármegyében lakó honoratio-rokról készült 1792-ben.

A következő neveket sikerül megtudnunk a közgyűlésen 1792 október 22-én bemutatott jegyzékből:

- Dominus Thomas Koller veredarius Szalánta
 „ Gervasius Wangl veredarius Quinquecclesiensis
 „ Franciscus Vass veredarius Szentlőrinciensis
 „ Josephus Mucsina veredarius Mohács
 „ Georgius Vojnovics veredarius Siklósiensis.

A jegyzéket kiegészíthetjük még két adattal, melyek szerint 1790-ben Baranyavárot Kossuth Sándor a postamester, Lapáncsán pedig 1793 elején Czenczy István vármegyei díjnok lett a postamester.

A jegyzékben szereplő Vojnovics György, akivel már 1755-ben találkoztunk, 1794-ben átadta helyét Vojnovics Jánosnak, aki alkalmasint a fia volt; Mucsina János mohácsi postamester neve pedig már egy 1780-ban kelt jegyzőkönyvben szerepel.

Ezekután visszatérve a pécsi postára, tudjuk, hogy itt 1780 óta Wangl Gerváz János postamester működött felsőbb hatóságának teljes megalégedésére, mely abban nyert kifejezést, hogy miután hivatalát 1793-ban eladván, nyugalomba vonult, érdemei elismerésül I. Ferenc király 1794 szeptember 13-án Bécsben kelt címerlevéllel a magyar nemesk sorába emelte. Baranya vármegye 1795 február 23-án tartott közgyűlésén a címerlevél bemutatott és a levéltárban levő hiteles másolatából megtudjuk, hogy Wangl a nemességet

„ . . . legteljesebb megalégedésre kiválóan teljesített postaszolgáltatáért, a külföldi terménykereskedéssel hazájának tett nagy szolgáltatáért, a francia háborúban tett hadiszállításokért és végül azért kapta, mert Horvát-Szlavon-Dalmátországokban az ottani nagy inség alkalmával k. b. 1000 mázsa gabonát és gyümölcsöt szállított méltányos áron.“

Wangl János magyar nőt vett el feleségül, nemes Zombory Annát. A magyar anya magyar gyermeket nevelt, ami kitűnik Vangel József esküdt 1834 június 26-án kelt nemesség igazolási kérelméből, amelyben büszkén hivatkozik atyjára:

„Néhai nemes Vangel János szeretett jó atyámnak, aki 40 éveknek lefolyta alatt Fejedelmi Urának, az édes Magyar Honban postamesteri szolgálatot tévén, a noha szűk korban, tellyes hivséggel mégis és pontosággal a jó polgár Kötelességeit tellyesítette . . .“

Az új pécsi postamester, Klobucharich György mérnök 12.000 forintért vette meg a postát Wangl Gerváztól, amelyből 10.000 forint esett a szépen felszerelt gazdaságra és hét szobás úri lakásra, 800 forint a postai felszerelésre, 1200 forint pedig a legfelsőbb rendszabás szerint ennyiben megállapított regále jogra.

A postai felszerelés egy gyaloghintóból, egy taligából, egy vassal pántolt parasztszekérből, hat felszerszámozott és nyereggel ellátott jó lóból, azután az expediáláshoz szükséges eszközökből, úgymint: ingóra, mérleg, postakürt, címtáblából és állványokból állott.

A szerződés záradékolása a következőképpen hangzik:

„Az átvevő Klobucharich György úr tehát kötelezi magát, hogy a fent kimutatott 12000 forintot forgalomban levő ércpénzben megfizeti az átadó úrnak olymódon, hogy 6000 forintot azonnal lefizet, — az előlegbe adott 1000 forint levonásával, — a postaállomás átvételekor, a másik 6000 forintnak ellenben ötös kamatra kamatoznia kell, a róla kiállítandó kötelezvényben megjelölt határidőig.

Ennek a szerződésnek többszörös és visszavonhatatlan biztosítésként az átvevő Klobucharich György úr részéről 1000 forint letétbe helyeztetett, a szembenálló szerződő felek azon ünnepélyes fogadalmával, hogy annak, amelyik ezt a szerződést megszegi, 1000 forint bánatpénzt kell fizetnie; az sem hagyandó azonban figyelmen kívül, hogy a szolgálati okmány átvétele után az összes postai jövedelmek az átvevőt illetik.

A fentiek hitelül ez a szerződés két azonos példányban készítettet el.

Igy történt 1793 november 19-én.

L. S. Klobucharich György m. p. mint átvevő.	L. S. Wangl Gerváz János m. p. császári királyi postamester, mint átadó.
---	--

Ez az érvényes szerződés jelenlétünkben mindkét részről a leirt mértékben megbeszéltetett és lezárattott, amit ezennel részünkről hivatalosan hitelesítünk.

Eszék, mint fent.

L. S. Kinaisl Antal m. p.
főpostaigazgató.
Helfer József m. p.
ellenőr.

A szerződés helytartótanácsi jóváhagyásából megtudjuk, hogy a pécsi postamester jövedelme 222 forint szállítási átalány volt, továbbá a portódíjaknak 60 forint összegig a fele, azon túl a harmadrésze illette meg a postamestert.

Egy akkori szerződés azonban hiányos lett volna, ha pörrel meg nem támadták volna. Így ebből is két pör lett. Az első, aki sértve érezte magát, Sigh Mihály volt, az elcsapott hivatali előd.

Sigh Mihály kérvényt nyújt be a helytartótanácsához, amelyben tiltakozik az ellen, hogy Wangl Gerváz a postamesterséget eladja s kéri annak az 1000 forintnak a megtérítését, amelyet annak idején az atyja

fizetett a pécsi postamesterség regálejogáért. Az ezért járó összeg öt illeti, mivel Wangl a josephinismus alatt ingyen jutott a postához.

A királyi helytartótanács 1793 december 6-án kelt 28.441. számú határozatában utasítja Baranya vármegyét, vizsgálja ki, hogy Sigh Mihály protestálásának van-e kellő alapja?

(Vm 275/1794.) A vármegye jelentése szerint a kérvénvező apja, Sigh György a pécsi postamesterség regálejogát özvegy Karschné Anna Mária asszonytól 1000 forintért vette meg s ezen az alapon méltányos, hogy Sigh Mihály kárpótoltassék.

(Vm 1320/1794.) Sigh Mihály 1794 november 20-án újabb kérvénnyel fordul Baranya vármegyéhez, melyben panaszolja, hogy a helytartótanács előbbi kérvényét rendes bíróság elé utasította. Ő a pert ügyvéd útján, szegénységi alapon a város előtt meg is indította s kéri a vármegyét, hogy az első kérvényre adott — reá nézve kedvező — vizsgálati jegyzőkönyvet adja ki neki, hogy a pörben vele igazát bizonyíthassa. Szerinte Wangl, aki a jozefinizmus alatt (sub sistemate Josephine gratis obstinens) ingyen kapta meg a postát, 12 évig birván, 12.000 forint hasznot húzott belőle; méltányos tehát, hogy az őt illető 1000 forintot neki megtérítse.

A másik panaszos Klobucharich György, az új pécsi postamester, sérelmével már nem is a helytartótanácsához, hanem egvesenesen a királyhoz fordul. 1801-ben felségfolyamodványt írt, melyben azt panaszolja, hogy ő megvette a pécsi postamesterséget Wangl Gerváztól, szerződést is kötöttek, azonban Wangl a szerződést nem tartotta be, mert 16¼ hold földet nem adott át. Sőt 300 sertését, melyet az okorági erdőben makkoltatott s Szigetvárra akart hajtatni a vásárra, az úton Wangl elvette szolgáitól s eltulajdonította. Ő eddig nem perelt, mert a 300 sertés árát a végleges leszámoláskor akarta beszámíttatni, de a szerződésben vállalt kötelezettségek nem teljesítése miatt most Wangl indított ellene pert. Az ő ellenkeresetét a vármegyei bíróság Wangl Gerváznak adván igazat, elutasította, s most ez ellen a sérelmes ítélet ellen kér Öfelségétől jogorvoslatot.

1802 március 4-én Dömötör Ignác, Baranya vármegye szolgabírája Hajmássy Antal esküdt kíséretében kiszállott Szederkény községbe vizsgálatot tartani Klobucharich György pécsi postamester feljelentésére, hogy a 3-án esedékes budai postaszállítmányt nem kapta meg még 4-én sem a szederkényi postamestertől. Nevezettek felsőbb utasításra azonnal, este 7 óraker kimentek s már az úton is a járókelőktől és a közbeeső korcsmárosoktól érdeklődtek a szállítmány felől, de eredménytelenül. Szederkényben összehívták a községi előljáróságot, a bírót, Gayer János jegyzőt, Ritter Pál postamestert és a tanítót.

A postamester előadta, hogy a mohácsi postamester két cigánylányt (duas zinganicas puellas) küldött a kérdéses postával, amit aztán ő egy alkalmi fuvarral továbbított. A pécsi Római Császárhoz címzett vendéglő kocsisát — akit már rég ismert s aki három diákot vitt Mohácsról Pécsre, — megkérte, hogy vigye el a postacsomagot is s borralól 5 garast adott neki. Ezután a postamester nyíltan bevallotta, hogy csekély fizetése és szegénysége miatt, nem tud postalóvat és szolgát tartani s azért kell alkalmi fuvarokhoz fordulni. A jegyző, Gayer János is előadta, hogy a posta továbbításáról legtöbbször a községi

előjárásának kellett gondoskodnia s kéri a felsőbbség intézkedését, hogy ettől a jövőben mentesüljenek, mert nagy terhet ró a községre.

A visszatérő szolgabíró a járókelők útmutatása alapján, megta-
lálta az úttól nem messze a szántóföldön a postaküldeményt s a leve-
leket szanaszét a sárba tiporva. Ezeket összeszedték s a pécsi posta-
hivatalba beadták.

A további vizsgálat folyamán kihallgatták a vendéglős kocsisát és
a diákokat is, akik egyöntetűen azt vallották, hogy a gyulai dombnál
mikor hátranéztek a kocsi farába, a postacsomag még meg volt, de
Pécsre beérkezvén, már sehoh sem találták, mert útközben leeshetett
valahol.

Az erre vonatkozó iratok közt van Gayer János szederkényi jegy-
zõnek a nádorhoz írott kérvénye, melyben a fenti esetre hivatkozással
megfolyamodja a szederkényi postamesterséget, mondván, hogy sokkal
több baj lett volna ott már eddig is, ha ő nem törődött volna a postá-
val. Gayer János utánjárása sikerrel járt, mert a továbbiakban a
Gayer-család tagjait találjuk a szederkényi postamesterségben. A posta
azonban — úgy látszik, — az ő kezelésükben sem működhetett első-
rangúan, mert 1808 december 9-én báró Ludwigsdorf, a Hohenzollern
regiment alezredesének kérésére Baranya vármegye a katonai posták
gyorsabb továbbítása végett Szederkénybe, Dályokra, Izsépre és Kis-
kőszegre (Batinára) négy-négy katonai küldöncöt rendelt ki.

Érdekes latinnyelvű postajárat menetrend maradt fenn az 1810-es
évekből. Ebből megtudjuk, hogy a Szigetvárra, Kanizsára, Bécsbe, Va-
rasdra és Horvátországba küldendő leveleket szerdán és szombaton
este hatig;

a Mohácsra, Budára, és a Dunától keletre levő magyar részekre
szóló leveleket kedden és pénteken este hatig;

a Siklósra, Eszékre, Belgrádra és Szlavónia alsó részébe szóló leve-
leket hétfőn és pénteken este szintén hatig lehetett feladni.

A postajáratok megérkeztek: Bécsből, Varasdról, Kanizsáról, Szi-
getvárról és Horvátországból kedden és szombaton délelőtt;

Budáról, Mohácsról és a Duna tulsó feléről szerdán és vasárnap
délelőtt;

Belgrádból, Eszékről, Siklósról és Alsószlavóniából vasárnap és
csütörtökön délig.

Klobucharich György az 1820-as években átadta hivatalát fiának,
Klobucharich Lázárnak, aki azonban nem bizonyult méltó utódnak,
mert postájától bírói ítélettel fosztották meg. Bűne az volt, hogy „pénz-
zel terhelt“ leveleket feltört, elsikkasztott és általában hűtlenül kezelt.
A postamesterségben utóda Speizer János lett.

1803-ban Baranya is belekapcsolódott az országos személyforga-
lomba, amennyiben ettől kezdve Buda és Zimony között, — Mohács-
on és Eszéken át, — kéthetenként rendszeres diligence-járat közlekedett,
magas díjszabással és kétségteljes lassúsággal, ugyanis Budáról
Eszékre egy teljes hét alatt döcögött el. A viteldíjat 1824 január 30-án
leszállította II. Ferenc királyunk, „Magyarországban egy Stationra 45
król 40 krajczárokra . . . a fedeles kocsi bére 20 krajczárokban, a fe-
detlen kocsi 10 krajczárokban állapított meg.“

A díjleszállítás serkentőleg hatott a postai forgalomra és ennek

emelkedésével a postaútak rendbentartására terelődött mindjobban a kormányzat figyelmé. 1834-ben a helytartótanács ráírt Baranya vármegyére, hogy mivel a vármegyében levő postaállomások közötti távolságok mindezideig felmérve nincsenek, az erről szóló földmérői jelentést minél hamarabb készítsék el és terjesszék fel, ami 1834 okt. 12-én meg is történt.

Kotzián József tiszti földmérő jelentéséből megtudjuk, hogy Baranya vármegyének ezidőben 138.131 öl hosszúságú postaútja volt. Az 1755-ös állapottal szemben mindössze annyi az eltérés, hogy a Nagykanizsa—eszéki utat a Buda—eszéki fővonallal most összeköti a Pécs—mohácsi út. A Budára szóló anyagnak nem kellett lemennie most már Eszékre és vissza, hanem a Garzuli hadbiztos által javasolt rövidítéssel Pécs—Szederkény—Mohácson át egyenesen Budának ment.

Az utak rendbentartása aránylag nagy terhet rótt a vármegyére, ha számításba vesszük, hogy ezidőben a magyar szent korona egész területén 454 mértföld hosszúságú út volt s ebből Baranya vármegyére 35 mértföldnyi út esett.

Pécsett a posta a negyvenes években a Posta-utcában volt, melyet ma Perczel-utcának hívnak. Speizer János postamester híres volt kellemtelen modoráról. Az egykorú híradás szerint két emberből állott a posta tiszti személyzete s a postaközlekedést száz évvel ezelőtt egy kétfogatú kocsni bonyolította le.

A diligence csak 1844-ben ejtette útba Pécs városát, amint ezt a tudós Haas kanonok Baranya vármegyéről 1845-ben írott monografiájából tudjuk: „megbecsülhetetlen reánk nézve azon jótétemény, hogy tavaly óta a pesti posta naponta jár Pécsre, valamint az is, hogy azóta nemcsak a mohácsi úton jár a diligence, hanem még a pécsin is. Rendes gyorskocsizás néhány év előtt létezett Mohács és Pécs között: jelenleg Szigetvár és Pécs között jár még csak m. Czindery úr igen jeles négylovas gyorskocsija hetenkint háromszor, de rövid idő múlva, úgy halljuk, nagyobb kiterjedést fog ezen jótékony vállalat nyerni és télen át a hajózás megszűntekor a közlekedést Pest és Pécs között fenntartani. Faxit Deus!”

A forgalomra jellemző adat, hogy Haas szerint a pécsi posta hetenkint körülbelül 12.000 pengő forint forgalmat bonyolított le.

A negyvennyolcas reformalkotási láz a postánál is éreztette hatását. Az 1848 nov. 23-án tartott vármegyei közgyűlés behatóan foglalkozik a Pécs—Sopron—bécsi út megrövidítésével. Mivel időközben Somogy vármegye is jókarban levő kőutakat épített, indítványoztatott, hogy a posta ezentúl ne a Pécs—Barcs—Nagykanizsa—Sopron útvonalat kövesse, hanem az iparügyi minisztériumot keresse meg a vármegye azirányban, hogy a pécsi posta Magyarországon át Kaposvárnak menjen s onnan Keszthelyen és Sopronon át Bécsnek, nagy idő- és útmegtakarítással. Egy másik indítvány szerint a pesti postának Mohács helyett a Szekszárd—Pécsvárad—Pécs útvonalon kellene jönnie.

A tervek feltétlenül talpraesettek voltak, de megvalósításuk elé a pénzügyi nehézségek súlyos akadályt gördítettek. A tiszti földmérő költségvetése szerint, a postautak legszükségesebb helyrehozásához „a szükségelt kő ára fejében 8725 forint, azonkívül 60.975 gyalog és 31.863 szekeres napszám igényeltetik.”

KIR.

A.M.

Amikor a háborúban minden egyes férfikarra szükség volt, ennyi emberi munkaerő sehol sem állott rendelkezésre. Még a postásokat is elvitték nemzetőröknek, holott miniszteri rendelet volt, hogy a postatisztek a nemzetőri szolgálat alól mentesek. Így a drávai őrvonalra Belloberg Ferdinánd pécsvárad-i postakiadót is kirendelték s csak a jelzett miniszteri rendeletre hivatkozással maradhatott otthon a hivatalában.

Nemcsak a vármegye közgyűlése, hanem a soproni postaigazgatóság is kívánatosnak tartotta a budai postaút Pécs—szekszárdi megrövidítését, s több ízben sürgette a vármegyét, hogy különösen a Pécs—bonyhádi útát hozassa rendbe, mivel az út járhatatlansága miatt a sürgönyök késnek. A budai postaigazgatóság el is rendelte, hogy ezen az útvonalon közlekedjék a posta, de az eszéki postaigazgatóság nem fogantatosította ezt a rendeletet. Legalább is erre vall Speizer pécsi postamesternek a kérelme, aki a vármegye útján kéri az ipar- és kereskedelmiügyi minisztert, hogy érvényesítse a budai postaigazgatóság rendeletét, melynek értelmében Pécsvárad—Szekszárdon át kell küldeni a leveleket s amely rendeletnek teljesítését az eszéki postaigazgatóság neki megtiltotta.

A háború miatt a postánál katonai intézkedések léptek életbe. A postatisztek utasították, hogy az ellenség által feladott sürgönyöket és leveleket az illető hatóságnak adják át. Az élelmiszereknek megszállt területre küldését megtiltották. Portómentességet adtak azoknak a leveleknek, melyek a lótakarmány piaci árjegyzékeit tartalmazzák. Ideiglenesen azok is portómentességet élveznek, melyek a gabona- és takarmánytermés állapotáról és az erre befolyást gyakorló időjárásról, a katonai élelmezési hivataloknak küldetnek.

A megye közönségét felszólították, hogy rendkívüli esetekben segédelőfogatokat szolgáttassanak a postamester felhívására, a meghatározott postafuvarbér fizetése ellenében.

Az utak, hidak helyrehozását most már stratégiai szempontok is sürgették, azért a postai hidakat pl. megcsináltatták oly feltétellel, hogy azokért a vállalkozók (elemi csapások kivételével) három évig jótállnak.

A postaügyek országos megbízottja Madarász László, honvédelmi bizottmányi tag lett. Az összes jelentéseket hozzá kellett intézni.

A mozgalmas időben, midőn a katonai szempont mellett minden egyéb mellékes volt, a posta sem működhetett rendesen, legalább is erre kell következtetnünk a pécsi járási főszolgabíró panaszából, aki szerint a hivatalos iratok a postán „elhevertetnek“.

A világosi fegyverletétellel a szabadságharc ügye elbukott s Baranya vármegye „főnöke“ nagyságos kátolnai Cseh Ede cs. kir. kormánybiztos úr lett. Az új regime első dolga az volt, hogy a hivatalnokokat az uralkodó iránti hűségre megeskesse, mivel „... a forradalmi kormány időszakában több postahivatalokon a kiadók változtak anélkül, hogy a törvényes fejedelemnek hivatali hűségesküjüket letették volna.“ A postásokat december 14-ére berendelte a megyefőnök Pécsre s a berendeléshez csatolt jegyzékből megtudjuk az akkori 12 baranyai postahivatal személyzetének a névsorát.

(Folytatjuk.)

Érdekes kérdések.

Questions intéressantes.

Újabb pályatételeink:

13.

Megszüntethető-e a portóbélyeg és miképen lehetne a levélportó készpénzben beszélni és elszámolni?

14.

A postánál a pénznélküli fizetési forgalmat mily módon fejleszthetnénk?

A pályázaton a magyar posta személyzetének minden egyes tagja részt vehet. A pályamű legfeljebb 3 gépirásos ívoldalra terjedhet.

A pályázati határidő 1936. október 20.

*

A pályamunkán a szerző nevét nem szabad feltüntetni s azt a szerző nevét tartalmazó külön borítékba zárt, lepecsételt jeligés levél kíséretében kell a Magyar Posta szerkesztősége részére feladni. A jeligés leveleket csak abban az esetben bontják fel, ha a szerző a munkáért jutalomdíjat kap, amelynek összege 50 P lesz, vagy legalább is dicséretben részesült. Ellenkező esetben a szerző nevét tartalmazó levelet megsemmisítik s így a szerző neve ismeretlen marad.

A legjobbnak talált pályamű tárgyához képest, esetleg a Magyar Postában, illetőleg a Műszaki Közleményekben megjelenik.

A pályázaton a Magyar Posta, illetőleg a Műszaki Közlemények szerkesztőbizottságának tagjai, továbbá a postavezérigazgatóság ügyosztályvezetői — akik a bírálatra lesznek hivatva, — nem fognak résztvenni.

Pályázati eredmény:

Az 1936. évi 4. számban közölt 7. számú pályatétel:

Milyen módzatok mutatkoznak legcélszerűbbeknek a kincstári hivatalok kézbesítőszolgálatának ellenőrzésére.

A díjnyertes pályamű szerzője Bodolai Béla I. o. postatiszt, Szeged 1.

Dicséretben részesült Dr. Dénes Ferenc m. kir. posta segédtitkár, Postavezérigazgatóság 2. ü. o.

A pályadíjnyertes munka, melyet a szerkesztőbizottság közlésre méltónak ítél, a következő:

Az a kérdés, hogy a kézbesítő szolgálatot hogyan lehet gyorsan és jól, tehát legcélszerűbben elvégezni nemcsak azoknál a hivataloknál merül fel, ahol az ellenőrző szolgálat elvégzésére nem áll külön munkaerő rendelkezésre, hanem ott is, ahol az ellenőrzést külön erre a célra besztott tisztviselők végzik.

Az ellenőrzés kétféle, külső- és belső ellenőrzés.

Az ellenőrzés célját akkor éri el, ha az váratlanul, meglepetésszerűen történik. Ez alatt azt értjük, hogy a kézbesítők ne tudják soha, hogy mikor ellenőrzik őket. Éppen ezért ne csak délelőtt, hanem délután is, nem a hónap ugyanazon napjain és ne a napok ugyanazon időszakaiban történjék az ellenőrzés.

A délelőtti ellenőrzés alkalmával a kézbesítés helyes elvégzésének megfigyelésére több alkalom kínálkozik, mint délután. A kézbesítendő küldemények darabszáma ugyanis délelőtt több. Azonban a délutáni ellenőrzésre is szükség van, különösen azoknál a hivataloknál, ahol a kézbesítő a kézbesítés befejezése után nem tér vissza a hivatalba. Ilyenkor ellenőrizhetjük pl. azt, hogy a kézbesítő a kézbesítés befejezésekor józan állapotban van-e, az összes küldeményeket kézbesítette-e és nem hagyta-e a küldemények kézbesítését indokolatlanul másnapra stb.

Az ellenőrzés az összes szabályok betartásán kívül terjedjen ki arra is, hogy a közönség részéről nem merülnek-e fel olyan kívánságok, amelyek teljesítését a szabályok tiltják. (Soronkívüli kézbesítés, egyesek megvárakoztatása) stb. Ha valahol az ellenőrző tisztviselő ellenőrző útján a kézbesítő munkája és magatartása felől érdeklődik, ne csak a panaszokat vegye fel, hanem különösen a közönség tanultabb részénél (kereskedők, vállalatok, intézetek, bankok stb.) kutassák a közönség szükségleteit és kívánságait. A közönséggel való közvetlen tárgyalás során ugyanis megvalósításra alkalmas gondolatokra akadhat, amelyeket a kézbesítésnél előnyösen, a munka egyszerűsítésénél hasznosan fel lehet használni, esetleg a posta ügykörét újabb küldemény fajjal lehet bővíteni, illetőleg változások bevezetését javasolhatja.

Az ellenőrzést gyorsan és eredményesen úgy lehet elvégezni, ha az ellenőrző tisztviselő egyrészt alkalmas közlekedési eszközzel rendelkezik, továbbá ha a kézbesítőt kerületében minél hamarabb megtalálja és végül olyan térképpel van ellátva, amelybe a kézbesítő-járat útiránya be van rajzolva. Ilyen térképekkel tanácsos a kézbesítőket is ellátni.

Célszerű közlekedési eszköz a kerékpár. A kerékpáron való ellenőrzés azonban a város belterületén nem a legalkalmasabb, mert nagyobb épületekben a kézbesítő néha hosszú ideig tartózkodik s emiatt a kerékpár az ellenőrző tisztviselőt mozgékonyságában hátráltatja; ellenben előnyös, ha egyik kézbesítői kerületből a másikba akar átmenni, mert útját meggyorsítja. Külső területeken nélkülözhetetlen.

Az ellenőrzés meggyorsítása érdekében fontos, hogy az ellenőrző tisztviselő a kézbesítőt kerületében minél előbb megtalálja. Ezt úgy lehet elérni, hogy az érkezett és a kézbesítőnek való kiosztásra szánt küldeményekből az ellenőrző tisztviselő, vagy a küldemények feldolgozásánál beosztott tisztviselő — aszerint, hogy az ellenőrzést hol, a kézbesítő körútjának melyik részén akarja az ellenőrző elvégezni, — címeket ír ki. Természetesen e címek kiírása az ellenőrzést akkor teszi eredményessé, ha az feltűnés nélkül, úgy történik, hogy a kézbesítők nem szerezhetnek arról tudomást.

Az ellenőrző a kiírt címek alapján a küldemények kézbesítése felől a címzetteknel érdeklődik s így a kézbesítő hollétét be tudja határolni. Ilyen módon a kézbesítőre hamar reátalál.

Az ellenőrző a behatárolt útvonalon várja a kézbesítőt. Tudja azt, hogy a kézbesítőnek melyik útvonalon kell megérkeznie. Ha az előírt útvonalon érkezik és kézbesítésre váró anyagát úgy rendezte, ahogy körútja azt megkívánta, az előírt kézbesítői körút betartását már ellenőrizte. Az ellenőrző

a kézbesítőt ne kíséresse hosszú időn át. A végig való kísérés csak akkor szükséges, ha ezt egyéb fontos ok szükségessé teszi.

Ezzel a módszerrel egy délelőtti 3—4 kézbesítőt jól lehet ellenőrizni.

Az ellenőrző a kiírt címek alapján a kézbesítés megtörténtéről győződhetik meg. Ezzel ugyanazt a célt éri el, mintha próbaleveleket küldött volna. A próbalevelek küldése azonban ott szükséges, ahol a küldemények meg nem érkezését, késedelmes kézbesítését stb. panaszolják.

A közönség szívesebben ad felvilágosítást a kézbesítő munkája és magatartása felől akkor, ha az érdeklődés küldeményének kézbesítésével kapcsolatos az azzal egyidőben történik. Ellenkező esetben az érdeklődést bizalmatlansággal fogadja s felvilágosítást nem szívesen ad.

Az ellenőrzés úgy történjék, hogy a kézbesítést ne hátráltassa. A készpénz és az értéküldemények biztonságos kezelésére, szabályszerű elhelyezésére terjedjen ki elsősorban az ellenőrző figyelme. A készpénzt számbavenni csak indokolt esetben kell.

Az ellenőrző tisztviselő jelentésében számol be tapasztalatairól. Jelentésében feltünteti a kézbesítő nevét, számát, a kiindulásnak-, a kézbesítés megkezdésének- és befejezésének idejét, ha ezeket az időket meg tudja állapítani. Az indított, valamint a maradvány anyag részletezése csak indokolt esetben szükséges. Az ajánlott küldemények kézbesítőkönyvét, a kézbesítőívet az ellenőrzés megtörténtének jeléül az ellenőrző aláírja. Jelentésébe felveszi továbbá azt is, hogy a kézbesítő felől hol, kinél, mikor érdeklődött és a kézbesítőt milyen útvonalon ellenőrizte.

A következő ellenőrzéskor e jelentések alapján a kézbesítőt más időpontban és más helyen kell ellenőrizni.

A belső ellenőrzés kiterjed a táska, az asztalfiók, a táskapolc, a munkahely vizsgálatára és mindannak a felülvizsgálására, amelyet kezelési szabályaink előírnak.

Az A. 2. Szab. 13. §. 10. pontjának az a rendelkezése, hogy kincstári hivataloknál a kézbesítőket havonként legalább kétszer körútjuk közben, esetleg a kiinduláskor ellenőrizni kell, ahol az ellenőrzésre külön tisztviselőt beosztani nem lehet és ahol 40—50 kézbesítő van, a végrehajtásnál nagyobb nehézségeket okoz. Véleményem szerint a kétszeri ellenőrzésre szükség nincsen. A kézbesítők munkája felől a hivatal tiszta képet kaphat egyszeri ellenőrzéssel is. Kötelessége azonban a hivatalnak a többszöri ellenőrzés akkor, ha valahol mulasztást, hanyagságot vagy felületességet tapasztal.

Az ellenőrző tisztviselő munkáját csak akkor tudja helyesen és eredményesen elvégezni, ha a posta üzleti és kezelési szabályait jól ismeri és e mellett még éles megfigyelőképességgel és gyors áttekintéssel rendelkezik.

Bármilyen lelkiismeretesen és körültekintéssel végezze munkáját az ellenőrző tisztviselő, egy bizonyos idő után megfigyeléseit, tapasztalatait már nem tudja. Nem lát meg már olyan dolgokat, amelyeket más ellenőrző észrevenne, célszerű tehát időnként felváltani őt.

Az ellenőrző tisztviselőnek hosszabb ideig való beosztása előnyös abból a szempontból, hogy a kézbesítőket jobban megismerheti. Az ellenőrzésnek azonban nemcsak az a célja, hogy a kézbesítőket és munkájukat megismerjük, hanem az is, hogy újabb és újabb megfigyelésekkel az üzemenetet illetőleg a kézbesítést tökéletesítsük. Erre ugyanaz az ember csak bizonyos ideig képes. Új ember, új gondolatokat, új megfigyeléseket hoz. Ezért kívánatos az ellenőrző tisztviselőknek időnkénti felváltása.

ELMÉLET — GYAKORLAT.

Théorie — Pratique.

25. Azokon a kezelési okiratokon, amelyekben a szabályok tételes rendelkezései szerint a hivatalvezető (vagy a kezelő alkalmazott) aláírását köteles alkalmazni, az aláírás helyett lehet-e az aláírást pótló-, vagy névbélyegző-nyomtatot alkalmazni? Nem!

A kezelési okiratoknak a kezelő alkalmazottak által kötelező aláírását illetőleg az A. 2. Szab. 14. §. 4. pontja tartalmaz általános rendelkezést. E szerint a kezelési okiratokon aláírás *kell*, vagy a megengedett esetekben (a belkezelési okiratokon) kézjegyet is *lehet* alkalmazni. Aláírás pótló bélyegző használatáról a Kezelési Utasítás sehol említést nem tesz. De azokon a helyeken is, ahol a Kezelési Utasítás az okiratoknak a hivatalvezető által való hitelesítését írja elő, sehol aláírás pótló, vagy névbélyegző alkalmazását, hanem mindenütt kifejezetten a hivatalvezető aláírásának alkalmazását rendeli el. (Lásd A. 2. Szab. 43. §. 2., 44. §. 2., 45. §. 2., 46. §. 2. stb.). Nem kétséges tehát, hogy a hivatalvezető az okiratok hitelesítésénél, kezelők pedig az általuk kiállított kezelési okiratokon (pl. rovatlapok, stb.) eredeti aláírásukat kötelesek alkalmazni és ezt, az aláírás feltüntető bélyegzőnyomattal nem pótolhatják.

Megjegyezzük, hogy a Kezelési Utasítás egyes kézbesítő-okiratokon a névbélyegző alkalmazását a kézbesítőknek kifejezetten megengedi. (A. 3. Szab. 104. §. 2. és 121. §. 5.); itt azonban nem hitelesítés céljait szolgáló névaláírásról, hanem a kézbesítő nevének nyilvántartás céljából szükséges egyszerű feltüntetéséről van szó. E célra a nevet nyomtatott, vagy írott betűvel feltüntető bélyegzőt egyformán szabad használni. (Beküldött kérdés.)

26. Tapétaminták a hírlapdíjszabás kedvezményére jogosult küldeményekhez hírlapmellékletként csatolhatók-e? Igen!

Az A. 1. Szab. 35. §. 1. pontja szerint: „A hírlapdíjszabás szerint postára adott küldeményekhez a nyomtatványküldemények feltételeinek megfelelő mellékletek csatolhatók.“ A tapétanyomógéppel papíran anyagra sokszorosított tapétaminták kettős célt szolgálnak: ú. m. a papír és a színezés mintáját. Minthogy pedig az A. 1. Szab. 31. §. 2. g) pont 2. bekezdése szerint a posta nyomtatványként elfogadja azokat a papíryananyagokat, amelyek a papír mintáján kívül még a papíron levő sokszorosítás mintájául is szolgálnak, semmi akadályja sincs annak, hogy a tapétamintákat a hírlapokhoz és folyóiratokhoz csatolva, hírlapmellékletként szállításra elfogadjuk. (103.238/1936.—X.—4. K. K. M. rendelet.)

27. A Magyar Posta folyó évi 2. számában az Elmélet-Gyakorlat rovat 5. pontjában azt a választ közöltük, hogy a fennálló rendelkezések értelmében külön engedély-okiratot kell kiállítani a postai, és külön a pénzügyi értékckikárúsítási engedélyekről.

Illetékes hatósággal folytatott tárgyalás után a helyzet változott. A jövőben nincs semmi akadály annak, hogy a postai értékckikkek árusítására szolgáló engedélyokiratba a pénzügyi értékckikkek árusítási engedélye is belefoglaltassék.

Az engedélyokiratra vonatkozó okirati illetéket a közös engedélyokiraton is csak egyszeres összegben kell leróni. (108.315/1936.)

Forgalom és munkaegységek.

Rovatvezető: Dr. Ruttner Béla m. kir. postasegédtitkár.

Július hónap általában úgy él a köztudatban, mint forgalom szempontjából az évnek egyik leggyengébb hónapja. Erre az általános felfogásra az utolsó két évi forgalom számszerű adatai rácafolnak, mert azt mutatják, hogy a júliusi forgalom e két évben az átlagos havi forgalom felett állt, sőt a decemberi és az októberi forgalom után a harmadik helyet foglalta el.

A f. évi július havi forgalmat szintén

kedvezőnek mondhatjuk, részben azért, mert ez a forgalom a folyó évben eddig a legmagasabb színvonalat képviseli, másrészt azonban azért is, mert a mellékelt kimutatásokban szereplő adatsorok túlnyomó többsége az előző év júliusával szemben kisebb-nagyobb emelkedést mutat.

A postaforgalom képe a határozott emelkedő irányaton belül eléggé válto-

zatos, ami annak a következménye, hogy ez a forgalom egymástól teljesen különböző természetű küldemények adatsorait öleli fel. Az egyes adatsorok ennél fogva sokszor egymással ellentétes mozgási irányt követnek. Bizonyítják ezt a csatolt táblázatok adatai is, amelyekben az igen erős emelkedéstől kezdve egészen a jelentékeny csökkenésig majdnem minden változat képviselve van. A két végletet a közönséges levélpostai küldemények 18·5%-os emelkedése és a csekk-kifizetések darabszámának 12·5%-os csökkenése képviseli. Jelentős mértékben (9·7%) emelkedett a feladott csomagküldemények darabszáma is, amit valószínűleg a kedvező gyümölcs-termésnek köszönhetünk.

A folyó évi január hó 1-én új szolgálatként bevezetett „Filléres postamegbízás” ügylátszik fokozatosan ismertebbé válik, mert a feladott darabszám július hónapban az eddigi forgalmi adatokhoz képest ugrásszerűen emelkedett. Igaz viszont, hogy ha e küldemények természetét vizsgáljuk, megállapíthatjuk, hogy ezek első sorban tagdíjak, előfizetési díjak és egyéb kisebb összegek beszedésére alkalmasak és így nagyobb forgalomnak e díjak beszedésének időpontjában, tehát a naptári negyedévet követő hónapokban, vagyis januárban, áprilisban, júliusban és októberben kell jelentkeznie. A júliusi és a januári negyedévi forgalmat az esedékes fél-évi, illetőleg egész évi díjak még erősebben megduzzaszthatják. Hogy ez a gondolatmenet helyes-e, csak akkor fog eldőlni, amidőn már majd több év adatai fognak rendelkezésünkre állani. Ma még csak következtetésekre vagyunk utalva.

Időszak	A kiváltott	A visszaküldött
	filléres megbízások darabszáma	
1936 I.	34	163
1936. II.	730	293
1936. III.	753	1.837
1936. IV.	732	2.215
1936. V.	484	617
1936. VI.	357	229
1936. VII.	598	5.016
Összesen:	3.688	10.370

Időszak	Az összes filléres megbízások darabszáma	Emelkedés az előző hónaphoz képest %-ban
1936 I.	197	—
1936. II.	1.023	+ 419·29
1936. III.	2.590	+ 153·18
1936. IV.	2.947	+ 13·78
1936. V.	1.101	— 62·64
1936. VI.	586	— 46·78
1936. VII.	5.614	+ 857·34
Összesen:	14.058	—

Igen kedvező eredményeket mutat fel a díjleszállítás óta a budapesti helyi expressz levélpostai küldemények forgalma is és biztató jelnek tekinthetjük, hogy a forgalom úgyszólván hónapról-hónapra nő. Az első 7 hónapban 31.543 darab helyi expressz levélpostai küldeménnyel többet adtak postára, mint az előző év első 7 hónapjában, ami 48·22%-os emelkedésnek felel meg.

	1935.	1936.	Emelkedés az előző évhez képest %-ban
Január	8.167	11.342	+ 38·88
Február	8.175	12.203	+ 49·27
Március	10.436	12.782	+ 22·48
Április	9.824	12.979	+ 32·12
Május	10.798	16.923	+ 56·72
Június	9.827	15.459	+ 57·31
Július	8.187	15.269	+ 86·50
Összesen:	65.414	96.957	+ 48·22

A táviróforgalom a nyári hónapokban rendszeresen emelkedik, hogy azután az augusztusi csúcspont után fokozatosan ismét visszaessen. A feladott és kézbesített táviratok darabszáma ebben az évben is ezt az irányzatot mutatja, a forgalom azonban a múlt év júliusit kisebb mértékben még meg is haladta.

A távbeszélő üzletágban mind az állomások, mind a helyi, mind a távolsági beszélgetések száma emelkedett. A forgalomemelkedés az állomásszaporulattal általában arányban áll, egyedüli feltűnő jelenség, hogy a falurendszerű és a 200-nál több előfizetővel bíró hálózatokban az állomások 8%-os szaporulatával szemben a számlált helyi beszélgetések száma 17%-kal

Szöveg folytatása a 366. oldalon.

I. Forgalom.*)

1. Posta.

Időszak		F e l a d á s											
		Közön- séges ¹⁾	Aján- lott levélpostai küldemények	Érték- levelek	Kár-, hírtér- és sommás csomagok	Postautalványok		Postafelhárak befizetések		Csekkbefizetések			
						daráb- száma	összege ezer P-ben	daráb- száma ezreben	összege ezer P-ben	daráb- száma ezreben	összege ezer P-ben		
		darábszáma ezrekben		daráb- száma ezreben	összege ezer P-ben	daráb- száma ezreben	összege ezer P-ben	daráb- száma ezreben	összege ezer P-ben				
Az 1930. évben		422.671	15.862	661	11.362	10.810	1.825.847	717	47.902	18.092	2.271.763		
Az 1931. évben		370.509	11.817	575	10.145	10.205	1.272.792	494	40.336	16.322	1.934.881		
Az 1932. évben		351.739	9.288	484	8.744	9.251	788.512	416	32.782	15.094	1.659.372		
Az 1933. évben		346.512	7.974	465	8.584	8.870	770.438	576	41.654	16.200	1.573.012		
Az 1934. évben		413.180	7.487	424	8.791	9.304	805.973	781	55.874	17.984	1.611.906		
Az 1935. évben		—	7.771	415	8.793	9.731	864.277	912	65.357	18.928	1.706.898		
1934.	VIII.	27.219	589	36	693	792	72.594	66	4.867	1.404	143.034		
	IX.	31.284	613	35	725	753	67.877	66	5.101	1.393	133.556		
	X.	33.974	679	38	831	901	87.839	69	5.109	1.768	153.552		
	XI.	28.079	598	36	763	754	61.123	64	4.741	1.603	156.896		
	XII.	30.305	574	33	928	888	83.438	61	4.643	1.788	152.532		
	I.	28.085	640	32	696	795	56.884	85	6.631	1.630	122.890		
	II.	26.718	588	30	611	745	65.090	82	5.371	1.449	126.522		
1935.	III.	37.642	652	32	664	740	64.748	79	5.063	1.352	114.367		
	IV.	34.480	610	32	721	825	67.215	68	4.778	1.510	122.080		
	V.	32.334	591 ²⁾	34	679	767	65.631	74	5.398	1.535	139.941		
	VI.	28.066	537	30	631	733	64.846	64	4.825	1.445	123.989		
	VII.	28.384	650	36	690	877	74.499	84	5.912	1.553	138.224		
1934. VIII.—1935. VII. összesen:		—	7.644	404	8.632	9.570	831.784	862	62.439	18.430	1.627.583		
1935.	VIII.	30.660	604	39	667	869	91.845	81	5.779	1.545	161.716		
	IX.	36.655	645	38	772	775	63.251	75	5.627	1.484	147.990		
	X.	38.632	721	40	835	913	93.308	77	5.234	1.856	165.308		
	XI.	33.816	611	38	798	800	77.647	73	5.145	1.783	181.427		
	XII.	39.633	599	34	1.029	892	79.323	70	5.594	1.786	162.444		
	I.	33.993	667	33	684	801	59.415	101	7.047	1.673	132.558		
	II.	33.692	762	33	661	815	82.082	103	7.015	1.663	142.432		
1936.	III.	39.078	617	34	737	769	57.507	90	5.377	1.471	127.111		
	IV.	35.867	588	33	741	832	70.995	80	5.892	1.618	135.014		
	V.	34.200	609	34	730	825	83.931	83	6.018	1.682	155.543		
	VI.	31.239	562	32	683	744	59.421	78	7.001	1.565	140.170		
	VII.	33.624	655	37	757	875	86.272	91	6.673	1.605	147.669		
935. VIII.—1936. VII. összesen:		—	7.640	425	9.094	9.907	904.997	1.002	72.402	19.731	1.799.382		
1935. I.—VII.		215.709	4.591	226	4.692	5.482	458.909	536	37.978	10.474	888.013		
1936. I.—VII.		241.693	4.460	236	4.993	5.658	499.623	626	45.023	11.277	980.497		
Összevontások	1936. VII. havában 1935. VII. havához képest több (+) kevesebb (-)	szám- szerűleg	+5.240	+ 5	+ 1	+ 67	- 2	+ 11.773	+ 7	+ 761	+ 52	+ 9.445	
		‰-ban	+ 18'5	+ 0'8	+ 2'8	+ 9'7	- 0'2	+ 15'8	+ 8'3	+ 12'9	+ 3'3	+ 6'8	
	1935. VIII. — 1936. VII. időszakban	szám- szerűleg	—	—	4	+ 21	+ 462	+ 337	+ 73.213	+ 140	+ 9.963	+ 701	+ 171.799
	1934. VIII. — 1935. VII. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)	‰-ban	—	—	0'1	+ 5'2	+ 5'4	+ 3'5	+ 8'8	+ 16'2	+ 16'0	+ 7'1	+ 10'6
1936. I.—VII. idő- szakban, 1935. I.— VII. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)	szám- szerűleg	+ 25.984	- 131	+ 10	+ 301	+ 176	+ 40.714	+ 90	+ 7.045	+ 803	+ 92.484		
	‰-ban	+ 12'0	- 2'9	+ 4'4	+ 6'4	+ 3'2	+ 8'9	+ 16'8	+ 18'6	+ 7'7	+ 10'4		

*) Az 1935. és 1936. évi adatok ideiglenesek. 1) Hirlapokkal együtt.

2) Közte 296 ezer drb. választási igazolványt tartalmazó ajl. levél.

I. Forgalom.*)

1. Posta.

Időszak		K é z b e s i t é s										
		Közön- séges ¹⁾ levél, ostai küldemények	Aján- lott	Érték- levelek	Küri, bérelj és summák csomagok	Postautalványok		Postafaharékfizetések		Csekk-kifizetések		
						daráb- száma	összege ezer P-ben	daráb- száma	összege ezer P-ben	daráb- száma	összege ezer P-ben	
		czrekben				daráb- száma	összege ezer P-ben	daráb- száma	összege ezer P-ben	daráb- száma	összege ezer P-ben	
Az 1930. évben		425.761	16.794	726	12.390	10.816	1.804.460	376	20.852	3373	1.036.937	
Az 1931. évben		373.517	12.442	637	10.687	10.102	1.267.997	295	25.646	3275	967.490	
Az 1932. évben		353.134	9.739	536	8.968	9.256	797.202	236	18.316	3259	785.987	
Az 1933. évbe		345.768	8.172	506	8.776	8.961	773.525	280	21.472	3373	698.973	
Az 1934. évben		416.564	7.653	481	8.890	9.320	802.581	367	28.707	3223	658.994	
Az 1935. évben		—	7.790	471	8.814	9.768	867.020	463	37.921	3398	662.151	
1034.	VIII.	27.319	608	42	692	797	73.007	32	2.544	216	48.084	
	IX.	31.384	626	42	743	750	68.721	31	2.581	234	49.253	
	X.	34.085	696	43	834	896	86.038	34	2.823	282	69.037	
	XI.	28.182	599	42	768	766	63.169	31	2.296	236	42.225	
	XII.	30.416	581	40	945	884	82.599	37	3.069	308	66.618	
	I.	28.183	669	38	697	814	58.746	32	2.390	266	42.200	
	II.	26.809	591	35	617	749	65.218	30	2.265	234	46.391	
	III.	37.741	666	37	675	739	65.059	37	2.659	257	48.404	
1935.	IV.	34.602	619	37	719	833	67.417	41	3.140	274	53.162	
	V.	32.453	2)849	39	668	765	66.658	39	3.229	250	51.377	
	VI.	28.669	561	35	651	741	64.080	39	3.286	297	59.928	
	VII.	29.348	635	40	684	871	74.627	38	3.091	335	59.312	
1934. VIII.—1935. VII. összesen		—	7.700	470	8.693	9.605	835.339	421	33.373	3.189	635.991	
1935.	VIII.	30.780	606	44	666	863	91.074	41	3.518	303	68.821	
	IX.	36.755	638	43	772	787	64.619	41	3.718	259	41.949	
	X.	38.756	748	45	832	905	91.281	43	4.234	323	72.756	
	XI.	33.940	604	40	804	807	79.468	39	3.048	275	58.363	
	XII.	39.778	604	38	1.029	894	78.773	43	3.343	325	59.488	
	I.	34.112	685	36	679	821	61.678	39	3.036	286	42.304	
	II.	33.807	762	34	666	813	81.743	38	2.776	287	63.834	
	III.	39.181	630	35	727	772	58.180	48	3.544	268	37.070	
1936.	IV.	35.994	592	34	747	845	71.343	46	3.356	298	55.970	
	V.	34.266	622	35	733	817	80.444	47	3.462	282	65.307	
	VI.	31.351	552	33	696	753	60.885	46	3.646	278	47.844	
	VII.	34.766	658	37	756	862	77.465	44	3.424	293	57.821	
1935. VIII.—1936. VII. összesen		—	7.701	454	9.107	9.939	897.353	515	41.105	3.477	671.527	
1935 I—VII.		217.805	4.590	261	4.711	5.512	461.805	256	20.060	1.913	360.774	
1936 I—VII.		243.537	4.501	244	5.004	5.683	492.138	308	23.244	1.992	370.150	
Összehasonlítások	1936. VII. havában 1935. VH. havához képest több (+) kevesebb (-)	szám- szerűleg	+5.418	+ 23	- 3	+ 72	- 9	+ 2.338	+ 6	+ 333	- 42	- 1.491
		o/0-ban	+ 18.5	+ 3.6	-7.5	+10.5	- 1.0	+ 3.8	+15.8	+ 10.8	-12.5	- 2.5
	1935. VIII. —1936. VII. időszakban 1934. VIII.—1935. VII. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)	szám- szerű- leg	—	+ 1	-16	+ 414	+ 334	+ 62.014	+ 94	+ 7.732	+ 288	+ 35.536
		o/0-ban	—	+0.01	-3.4	+ 4.8	+ 3.5	+ 7.4	+22.3	+ 23.2	+ 9.0	+ 5.6
1936. I.—VII. idő- szakban 1935. I—VII. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)	szám- szerű- leg	+ 25.732	- 89	-17	+ 293	+ 171	+ 30.333	+ 52	+ 3.184	+ 79	+ 9.376	
	o/0-ban	+ 18.0	- 1.9	-6.5	+ 6.2	+ 3.1	+ 6.6	+20.3	+ 15.9	+ 4.1	+ 2.6	

*) Az 1935. és 1936. évi adatok ideiglenesek. 1) Hírlapokkal együtt.

2) Közte 219 ezer választási igazolványt tartalmazó ajl. levél.

I. Forgalom.*)

2. Táviró. 3. Távbeszélő.

Időszak	Táviró		T á v b e s z é l ő								
	Fel- adott	Kézbe- sített	Allomások száma					Közvet- len ösz- szeköt- tetések száma	Számított helyi beszél- gések száma ezekben		
			táviratok darabszáma ezrekben	a bpesti egység- es háló- zatban	a falur. és 200- nál több	a 200-nál keve- sebb	Ösz- szesen		bpesti egység- es háló- zatban	vidé- ken	Ösz- szesen
Az 1930. évben	3.359	3.715	46.601	35.618	82.219	2.212	103.890	—	103.890		
Az 1931. évben	2.568	3.253	47.095	33.840	80.935	2.376	106.946	14.189	121.135		
Az 1932. évben	2.038	2.735	46.884	32.415	79.299	2.196	107.564	13.867	121.431		
Az 1933. évben	1.868	2.576	47.962	31.109	79.071	2.207	107.146	12.801	119.947		
Az 1934. évben	1.848	2.557	53.338	34.354	87.692	2.303	111.898	11.911	123.809		
Az 1935. évben	1.879	2.573	28.339	15.088	18.723	92.150	1.734	121.980	12.944	134.924	

1934.	VIII.	189	247	50.395	13.469	17.674	81.816	1.731	8.280	956	9.236
	IX.	165	224	50.673	13.576	17.815	82.571	1.735	9.003	978	9.981
	X.	167	225	51.180	13.641	17.818	83.291	1.731	9.677	990	10.667
	XI.	149	208	51.832	13.620	17.688	83.836	1.735	10.461	1.082	11.543
	XII.	145	204	52.528	13.840	17.742	84.920	1.737	9.838	1.028	10.866
1935.	I.	131	189	53.338	13.909	17.795	85.459	1.737	9.497	1.009	10.506
	II.	121	177	53.755	14.019	17.874	86.099	1.732	10.128	1.074	11.202
	III.	158	220	54.743	14.143	18.151	87.037	1.726	9.429	997	10.426
	IV.	148	206	55.126	14.435	18.042	87.603	1.722	10.535	1.117	11.652
	V.	149	207	55.461	14.723	18.315	88.499	1.718	10.304	1.021	11.325
	VI.	162	220	55.919	14.753	18.504	89.176	1.730	10.786	1.099	11.885
	VII.	180	235	55.899	14.776	18.711	89.386	1.728	9.758	1.055	10.813
1934.VIII.—1935.VII. összesen		1.864	2.562	—	—	—	—	—	117.696	12.406	130.102

1935.	VIII.	186	244	56.146	14.827	18.881	89.854	1.738	9.075	1.064	10.139
	IX.	171	227	56.648	14.926	19.029	90.603	1.742	10.024	1.090	11.115
	X.	166	223	57.282	15.001	19.023	91.306	1.738	10.399	1.086	11.485
	XI.	154	212	57.743	15.056	18.766	91.565	1.732	11.244	1.190	12.434
	XII.	153	213	58.339	15.088	18.723	92.150	1.734	10.801	1.141	11.942
1936.	I.	127	184	58.819	15.137	18.700	92.656	1.732	10.326	1.102	11.428
	II.	130	184	59.222	15.234	18.737	93.193	1.730	10.935	1.129	12.064
	III.	137	196	59.698	15.287	18.895	93.880	1.752	10.300	1.042	11.342
	IV.	134	191	60.095	15.608	18.879	94.582	1.752	10.834	1.117	11.951
	V.	157	219	60.351	15.708	19.541	95.600	1.755	11.348	1.174	12.522
	VI.	174	227	60.931	15.855	19.709	96.495	1.765	11.072	1.152	12.224
	VII.	185	241	61.094	15.957	20.041	97.092	1.772	10.595	1.234	11.829
1935.VIII.—1936.VII. összesen		1.874	2.561	—	—	—	—	—	126.953	13.521	140.474

1935. I—VII.	1.049	1.454	—	—	—	—	—	—	70.437	7.372	77.809
1936. I—VII.	1.044	1.442	—	—	—	—	—	—	75.410	7.950	83.360

Összehasonlítások	1936. VII. havában 1935. VII. havához képest több (+) kevesebb (-)	szám- szerüleg	százalékos változás									
			+ 5	+ 6	+5.195	+1.181	+1.330	+7.706	+ 44	+ 837	+ 179	+ 1.016
		%-ban	+ 2'8	+ 2'6	+ 9'3	+ 8'0	+ 7'1	+ 8'6	+ 2'5	+ 8'6	+ 17'0	+ 9'4
Összehasonlítások	1935. VIII. — 1936 VII. időszakban 1934. VIII. — 1935. VII. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)	szám- szerüleg	százalékos változás									
			+ 10	- 1	—	—	—	—	—	+9.257	+1.115	+10.372
		%-ban	+ 0'5	- 0'03	—	—	—	—	—	+ 7'9	+ 9'0	+ 8'0
Összehasonlítások	1936 I—VII. időszakban 1935 I—VII. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)	szám- szerüleg	százalékos változás									
			- 5	- 12	—	—	—	—	—	+4.973	+ 578	+ 5.551
		%-ban	- 0'5	- 0'8	—	—	—	—	—	+ 7'1	+ 7'8	+ 7'1

*) Az 1935. és 1936. évi adatok ideiglenesek.

¹ Csak az üzemben levő előfizetői állomások

I. Forgalom.

3. Távbeszélő. 4. Rádió,

Időszak		T á v b e s z é l ő						Rádió														
		Köz- pon- tok száma	Kezdeményezett			Érkezett			Engedélyesek száma													
			távolsági beszélgetések száma ezrekben						Budapestben	vidéken	összesen											
		bpesti egysé- ges háló- zatban	vidé- ken	össz- szesen	a bpesti egysé- ges háló- zatban	vidé- ken	össz- szesen															
Az 1930. évben		1.426	1.431	3.363	4.794	1.391	3.301	4.692	108.161	199.748	307.909											
Az 1931. évben		1.445	1.285	3.094	4.379	1.281	3.004	4.285	111.774	213.258	325.032											
Az 1932. évben		1.446	1.183	2.558	3.741	1.138	2.479	3.617	113.360	208.616	321.976											
Az 1933. évben		1.465	1.145	2.345	3.490	1.059	2.306	3.365	115.114	213.065	328.179											
Az 1934. évben		1.494	1.157	2.467	3.624	1.081	2.426	3.507	118.010	222.107	340.117											
Az 1935. évben		1.529	1.250	2.862	4.112	1.151	2.823	3.974	122.676	230.231	352.907											
1934.	VIII.	1.493	110	251	361	104	245	349	116.041	215.668	331.075											
	IX.	1.498	109	237	346	104	233	337	115.407	215.701	331.104											
	X.	1.503	101	231	332	197	229	326	115.403	216.885	332.400											
	XI.	1.501	102	221	323	95	218	313	115.515	219.066	335.748											
	XII.	1.510	95	202	297	88	198	286	116.682	222.107	340.117											
1935.	I.	1.511	87	190	277	79	189	268	118.010	225.796	345.566											
	II.	1.512	94	185	279	82	183	265	119.770	227.877	348.583											
	III.	1.512	91	278	369	82	279	361	121.246	228.521	349.767											
	IV.	1.512	107	238	345	97	235	332	121.143	227.893	349.036											
	V.	1.514	96	213	309	87	212	299	120.606	226.992	360.033											
	VI.	1.519	102	221	323	96	217	313	119.862	224.773	357.465											
	VII.	1.523	106	261	367	101	256	357	119.652	223.994	355.069											
1934. VIII.—1935. VII.összesen		—	1.200	2.728	3.928	1.112	2.694	3.806	—	—	—											
1935.	VIII.	1.524	118	278	396	111	273	384	119.418	224.016	343.434											
	IX.	1.526	116	263	379	109	259	368	120.415	226.481	346.896											
	X.	1.526	114	266	380	108	262	370	120.480	226.490	346.970											
	XI.	1.528	113	246	359	104	241	345	121.055	228.158	349.213											
	XII.	1.529	106	223	329	95	218	313	122.676	230.231	352.907											
1936.	I.	1.529	96	204	300	88	201	289	124.126	233.331	357.457											
	II.	1.531	100	194	294	89	193	282	124.945	234.970	359.915											
	III.	1.531	90	211	301	82	209	291	125.526	235.837	361.363											
	IV.	1.533	100	210	310	92	209	301	125.554	235.654	361.208											
	V.	1.536	96	228	324	89	224	313	125.250	234.783	360.033											
	VI.	1.544	106	241	347	103	236	339	124.725	232.740	357.465											
	VII.	1.549	116	268	384	111	261	372	123.901	231.168	355.069											
1935. VIII.—1936. VII.összesen		—	1.271	2.832	4.103	1.181	2.786	3.967	—	—	—											
1935. I—VII.		—	683	1.586	2.269	624	1.571	2.195	—	—	—											
1936. I—VII.		—	704	1.556	2.260	654	1.533	2.187	—	—	—											
Összehasonlítások	1930. VII. havában	szám- szerüleg	+	26	+	10	+	7	+	17	+	10	+	5	+	15	+	4.249	+	7.174	+	11.423
	1935. VII. havához képest több (+) kevesebb (-)		+	17	+	94	+	27	+	46	+	99	+	20	+	42	+	36	+	32	+	33
	1935. VIII.—1936. VII. időszakban	szám- szerüleg	—	+	71	+	104	+	175	+	69	+	92	+	161	—	—	—	—	—	—	—
	1934. VIII.—1935. VII. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)		—	+	59	+	38	+	45	+	62	+	34	+	42	—	—	—	—	—	—	—
	1936. I—VII. időszakban	szám- szerüleg	—	+	21	—	30	—	9	+	30	—	38	—	8	—	—	—	—	—	—	—
	1935. I—VII. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)		—	+	31	—	19	—	04	+	48	—	24	—	04	—	—	—	—	—	—	—

*) Az 1935. és 1936. évi adatok ideiglenesek.

II. A forgalom munkaegységekben*)

Időszak	Kincstári postahivataloknál:						Postamesteri hivataloknál és ügynökségeknél:							
	Posta	Távíró	Távbeszélő	Rádió	Összes		Posta	Távíró	Távbeszélő	Rádió	Összes			
	munkaegységek száma													
	ezrekben				ezrekben	%-ban	ezrekben				ezrekben	%-ban		
Az 1930. évben	186.223	27.761	105.715	5.954	325.652	71·3	95.809	11.325	16.843	3.891	130.868	28·7		
Az 1931. évben	161.075	22.657	103.432	6.494	293.658	72·7	80.932	9.792	15.387	4.234	110.345	27·3		
Az 1932. évben	135.946	17.848	97.845	6.900	258.539	72·9	70.612	7.847	13.667	4.174	96.300	27·1		
Az 1933. évben	129.388	16.501	95.047	6.774	247.710	72·6	69.057	7.049	13.326	3.912	93.344	27·4		
Az 1934. évben	130.711	16.294	99.131	7.185	253.321	72·3	71.557	6.974	14.471	4.052	97.054	27·7		
Az 1935. évben	132.288	16.663	108.581	7.516	265.048	72·0	74.560	7.130	17.197	4.155	103.042	28·0		
1934. VIII.	10.420	1.611	7.854	592	20.477	70·9	5.934	726	1.413	335	8.408	29·1		
IX.	10.546	1.466	8.282	593	20.887	71·6	5.925	636	1.379	334	8.274	28·4		
X.	12.353	1.454	8.618	596	23.021	71·5	6.875	604	1.370	335	9.184	28·5		
XI.	10.966	1.320	9.116	603	22.005	72·6	6.100	564	1.310	337	8.311	27·4		
XII.	12.651	1.300	8.645	611	23.207	71·8	7.003	533	1.224	341	9.101	28·2		
I.	10.694	1.162	8.336	620	20.812	72·3	5.923	497	1.218	348	7.986	27·7		
II.	9.840	1.085	8.788	626	20.339	73·4	5.380	464	1.176	350	7.370	26·6		
III.	10.338	1.369	8.451	629	20.787	72·1	5.474	588	1.622	350	8.034	27·9		
IV.	10.779	1.278	9.310	628	21.995	72·8	5.929	555	1.374	349	8.207	27·2		
V.	10.828	1.301	8.964	626	21.719	73·1	5.753	555	1.342	347	7.997	26·9		
VI.	10.055	1.417	9.365	622	21.459	73·4	5.492	602	1.357	343	7.794	26·6		
VII.	10.808	1.549	8.841	621	21.819	70·9	6.364	696	1.550	341	8.951	29·1		
1934 VIII.—1935. VII. összesen:	130.278	16.312	104.570	7.367	258.527	72·2	72.152	7.020	16.335	4.110	99.617	27·8		
1935. VIII.	10.785	1.639	8.610	620	21.654	70·3	6.496	728	1.589	342	9.155	29·7		
IX.	10.940	1.540	9.158	627	22.265	71·5	6.354	639	1.552	345	8.890	28·5		
X.	12.538	1.509	9.372	628	24.047	71·0	7.247	642	1.568	343	9.800	29·0		
XI.	11.573	1.400	9.901	631	23.505	72·0	6.740	588	1.463	347	9.138	28·0		
XII.	13.110	1.414	9.485	638	24.647	71·7	7.408	576	1.386	350	9.720	28·0		
I.	10.727	1.177	9.058	646	21.608	72·3	6.110	503	1.322	355	8.290	27·7		
II.	11.241	1.215	9.434	650	22.540	73·0	6.185	490	1.303	358	8.336	27·0		
III.	10.608	1.287	8.977	653	21.525	72·4	5.918	546	1.381	359	8.204	27·6		
IV.	10.959	1.251	9.420	653	22.283	72·3	6.283	530	1.372	358	8.543	27·7		
V.	11.267	1.474	9.787	652	23.180	72·6	6.368	585	1.456	356	8.765	27·4		
VI.	10.248	1.553	9.712	648	22.161	72·6	5.880	636	1.507	353	8.376	27·4		
VII.	11.415	1.698	9.662	645	23.420	71·4	6.608	712	1.699	349	9.368	28·6		
1935. VIII.—1936. VII. összesen:	135.411	17.157	112.576	7.691	272.835	71·9	77.597	7.175	17.598	4.215	106.585	28·1		
1935. I—VII.	73.342	9.161	62.055	4.372	148.930	72·6	40.315	3.957	9.639	2.428	56.339	27·4		
1936. I—VII.	76.465	9.655	66.050	4.547	156.717	72·4	43.352	4.002	10.040	2.488	59.882	27·6		
Összehasonlítások	1936. VII. havában	szám-szerűleg	+ 607	+ 149	+ 821	+ 24	+1.601	—	+ 244	+ 16	+ 149	+ 8	+ 417	—
	1935. VII. havához képest több (+) kevesebb (—)	%-ban	+ 5·6	+ 9·6	+ 9·3	+ 3·9	+ 7·3	—	+ 3·8	+ 2·3	+ 9·6	+ 2·3	+ 4·7	—
	1935. VIII.—1936. VII. időszakban	szám-szerűleg	+5.133	+ 845	+8.006	+ 324	+ 14.308	—	+5.445	+ 155	+1.263	+ 105	+6.968	—
	1934. VIII.—1935. VII. időszakhoz képest több (+) kevesebb (—)	%-ban	+ 3·9	+ 5·2	+ 7·7	+ 4·4	+ 5·5	—	+ 7·5	+ 2·2	+ 7·7	+ 2·6	+ 6·5	—
	1936. I—VII. időszakban, 1935. I—VII. időszakhoz képest több (+) kevesebb (—)	szám-szerűleg	+3.123	+ 494	+3.995	+ 175	+7.787	—	+3.037	+ 45	+ 401	+ 60	+3.543	—
		%-ban	+ 4·3	+ 5·4	+ 6·4	+ 4·0	+ 5·2	—	+ 7·5	+ 1·1	+ 4·2	+ 2·5	+ 6·3	—

*) Az 1935. és 1936. évi adatok ideiglenesek.

II. A forgalom munkaegységekben.*)

Időszak		Összes postai szerveknél:														
		Posta		Távíró		Távbeszélő		Rádió		Összes						
		munkaegységek száma														
		ezrekben		%o-ban		ezrekben		%o-ban		ezrekben		%o-ban				
Az 1930. évben		285.032	64.4	39.086	8.6	122.558	26.8	9.844	2.2	456.520						
Az 1931. évben		242.007	59.9	32.449	8.0	118.819	29.4	10.728	2.7	404.003						
Az 1932. évben		206.558	58.3	25.695	7.2	111.512	31.4	11.074	3.1	354.839						
Az 1933. évben		198.445	58.2	23.550	6.9	108.373	31.8	10.686	3.1	341.054						
Az 1934. évben		202.268	57.8	23.268	6.6	113.602	32.4	11.237	3.2	350.375						
Az 1935. évben		206.848	56.2	23.793	6.5	125.778	34.2	11.671	3.1	368.090						
1934.	VIII.	16.354	56.6	2.337	8.1	9.267	32.1	927	3.2	28.885						
	IX.	16.471	56.5	2.102	7.2	9.661	33.1	927	3.2	29.161						
	X.	19.228	59.7	2.058	6.4	9.988	31.0	931	2.9	32.205						
	XI.	17.066	56.3	1.884	6.2	10.426	34.4	940	3.1	30.316						
	XII.	19.654	60.8	1.833	5.7	9.869	30.5	952	3.0	32.308						
	1935.	I.	16.617	57.7	1.659	5.8	9.554	33.2	968	3.3	28.798					
		II.	15.220	54.9	1.549	5.6	9.964	36.0	976	3.5	27.709					
		III.	15.812	54.9	1.957	6.8	10.073	34.9	979	3.4	28.821					
IV.		16.708	55.3	1.833	6.1	10.684	35.4	977	3.2	30.202						
V.		16.581	55.8	1.856	6.2	10.306	34.7	973	3.3	29.716						
VI.		15.547	53.1	2.019	6.9	10.722	36.6	965	3.4	29.253						
VII.		17.172	55.8	2.245	7.3	10.391	33.8	962	3.1	30.770						
1934. VIII—1935. VII. összesen		202.430	56.5	23.332	6.5	120.905	33.8	11.477	3.2	358.144						
1935.	VIII.	17.281	56.1	2.367	7.7	10.199	33.1	962	3.1	30.809						
	IX.	17.294	55.5	2.179	7.0	10.710	34.4	972	3.1	31.155						
	X.	19.785	58.4	2.151	6.4	10.940	32.3	971	2.9	33.847						
	XI.	18.313	56.1	1.988	6.1	11.364	34.8	978	3.0	32.643						
	XII.	20.518	59.7	1.990	5.8	10.871	31.6	988	2.9	34.367						
	1936.	I.	16.837	56.3	1.680	5.6	10.380	34.7	1.001	3.4	29.898					
		II.	17.426	56.4	1.705	5.5	10.737	34.8	1.008	3.3	30.876					
		III.	16.526	55.6	1.833	6.2	10.358	34.8	1.012	3.4	29.729					
IV.		17.242	55.9	1.781	5.8	10.792	35.0	1.011	3.3	30.826						
V.		17.635	55.2	2.059	6.4	11.243	35.2	1.008	3.2	31.945						
VI.		16.128	52.8	2.189	7.2	11.219	36.7	1.001	3.3	30.537						
VII.		18.023	55.0	2.410	7.4	11.361	34.6	994	3.0	32.788						
1935. VIII.—1936. VII. összesen		213.008	56.2	24.332	6.4	130.174	34.3	11.906	3.1	379.420						
1935. I—VII.		113.657	55.4	13.118	6.4	71.694	34.9	6.800	3.3	205.269						
1936. I—VII.		119.817	55.3	13.657	6.3	76.090	35.1	7.035	3.3	216.599						
Összehasonlítások	1936. VII. havában	szám- szerüleg	+	851	—	+	165	—	+	970	—	+	32	—	+	2.018
	1935. VII. havához képest több (+) kevesebb (-)		%o-ban	+	5.0	—	+	7.3	—	+	9.3	—	+	3.3	—	+
	1935. VIII.—1936. VII. időszakban	szám- szerüleg	+	10.578	—	+	1.000	—	+	9.269	—	+	429	—	+	21.276
	1934. VIII.—1935. VII. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)		%o-ban	+	5.2	—	+	4.3	—	+	7.7	—	+	3.7	—	+
	1936. I—VII. időszakban 1935. I—VII. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)	szám- szerüleg	+	6.160	—	+	539	—	+	4.396	—	+	235	—	+	11.330
			%o-ban	+	5.4	—	+	4.1	—	+	6.1	—	+	3.5	—	+

Az 1935. és 1936. évi adatok ideiglenesek.

emelkedett. Az év első 7 hónapjában kezdeményezett és érkezett távolsági beszélgetések darabszáma a múlt év első 7 hónapjához viszonyítva kisebb mértékben (0,40%-kal) csökkent. Figyelembe kell azonban venni, hogy a múlt évi forgalom az országgyűlési képviselő választások hatása alatt duzzadt meg. A forgalom a folyó évben oly mérvben emelkedik, hogy abban az esetben, ha az emelkedés üteme nem lassabbodik, ez a csökkenés 1—2 hónapon belül teljesen el fog tűnni.

A rádióengedélyesek száma június hónappal szemben 1.572-vel, vagyis 0,60%-kal ismét csökkent. Ez a szokásos nyári apadás, amely nemcsak nálunk van meg, hanem majdnem minden országban jelentkezik. A csökkenés a múlt évben lényegesen enyhébb volt ugyan, ez azonban azoknak a nagymérvű kedvezményeknek volt köszönhető, amelyeket a posta az új rádióengedélyeseknek a jubileumi év alkalmával nyújtott.

II. A forgalom munkaegységekben.

A posta különböző üzletágainak forgalmát munkaegységekben is kifejezi, mint-hogy az összforgalom általános és áttekinthető kifejezésére a darabszámok egyszerű összegezése útján nyert összdarabszám erre nem alkalmas. Éppen a darabszámban ugyanis az egyes üzletágak különböző természetű küldeményei és szolgáltatásai, másrészt darabszámok és össze-

gek vegyesen szerepelnek. A különböző természetű szolgáltatások összeadhatása végett ezeket először közös nevezőre kellett hozni. Ez oly módon történt, hogy minden egyes szolgáltatást — a munka minőségének, mennyiségének és az elvégzés időtartamának figyelembevételével — értékeltünk. Az értékelés mérő eszköze a munkaegység. A közös nevezőre — a munkaegységre — hozott szolgáltatások egyszerű összeadásának végösszege fejezi ki az egyes üzletágak munkaegységekben elért forgalmát.

A munkaegységek tehát már alkalmasak az általános posta-, táviró-, távbeszélő- és rádióforgalom mérésére és összehasonlítására, de természetesen csak akkor, ha az összehasonlítási időszakban végzett munkák értékelése egyforma alapon történik. Az itt közölt táblázatok adatai az egyenlő értékelés alapján megállapított munkaegységek számát tüntetik fel és így a forgalom alakulásának megítélésére alkalmasak.

A munkaegységekben kifejezett forgalom az előző év júliusával szemben 6,60%-kal emelkedett. Minden egyes üzletág kedvező eredményeket mutathat fel, mégis a távbeszélőforgalom alakulása a legbiztatóbb. Megnyugtató, hogy az év első 7 hónapjának eredményei mind kedvezőbbek a múlt év megfelelő időszakának eredményeinél.

KÜLFÖLDI SZEMLE.

Revue étrangère.

TÁVIRÓ.

Ausztria.

Az osztrák rádiótársaság (R. A. V. A. G.) az 1935. évi rádiótávíró forgalmáról összeállított jelentése szerint az 1929. évtől mutatózó forgalomcsökkenés 1935. évben megállt, sőt 5,90% emelkedés volt. Ez a forgalomemelkedés az erősebb idegenforgalomnak és az általános gazdasági helyzet javulásának tudható be. (J. T. 1936:5.)

Franciaország.

A nyilvános képtávíró szolgálatot 1936. év augusztus 1-től a Prágával való táviró forgalomban is rendszeresítették. (P. R. 488.)

Németország.

A táviró forgalom az 1934/35. költségvetési évben 7,50%-kal csökkent, ami egyrészt

a távbeszélő forgalom emelkedésével magyarázható, másrészt pedig az automata közvetlen táviró összeköttetések rendszeresítésével. Ugyanis 1935-ben egy külön táviróhálózatot létesítettek, amelynél az előfizetők mindegyikénél a bárki által könnyen kezelhető úgynevezett nem együttfutó (arythmikus) távirókészülék van felszerelve s az egyes előfizetők közti közvetlen összeköttetést mindegyik előfizető saját maga tárcsázza. Ezt az új távirási lehetőséget Berlinen kívül azóta még Bremen, Dortmund, Düsseldorf, Essen, Köln és Magdeburg városában vezették be olyan módon, hogy e városok táviróelőfizetői egy közös hálózatot képeznek s egymást egyszerű tárcsázással bármikor felhívhatják és közleményeiket leadhatják. A díjak megállapíthatása céljából ezt a külön táviróhálózatot díjvekre osztották s a közlés általában csak fele annyiba kerül, mint az

ugyanazon távolságra lebonyolított távbeszélgetés. Ilyen nem együttfutó távirókészülékekkel a berlini táviróközpont tengerentúllal dolgozó osztálya ugyancsak fel van szerelve s így a táviróelőfizetők, tengerentúlról szóló távirataikat egyszerű tárcsázás után közvetlenül ennek az osztálynak továbbítják. Tengerentúlról érkező távirataikat ugyanezen az úton kapják meg. Ezáltal a távirat feladásától a kézbesítésig szükséges időt jelentősen megrövidítették, mert vele egy áttáviratozást küszöböltek ki. A táviróelőfizetők szolgálatát a külfölddel való forgalomra is kiterjesztették, és pedig Franciaországgal, Németalfölddel és Svájjal való táviró forgalomra. Sőt, a Németországon áthaladó svájc—németalföldi táviró előfizetői összeköttetés révén nemzetközi átmenő forgalmuk is van.

A táviró forgalom fokozását ezenkívül új táviratfajták rendszeresítésével és az eddigi fajták használhatóságának kiterjesztésével igyekeztek elősegíteni. A külfölddel való forgalomban a táviratleveleket több Európán kívüli országra kiterjesztették, karácsonykor, újévkor s husvétkor igen mérsékelt díjért üdvözlő táviratok válthatók, a dísz távirat (—LX—) szolgálatot pedig kiterjesztették Lengyelországgal és Csehszlovákiával való táviró forgalomra.

Ezzel szemben az 1933. év augusztustól rendszeresített reklámtáviratok forgalmát a költségvetési év végével megszüntették, mert a hozzáfűzött reményeknek nem felelt meg.

Ebben a költségvetési évben először Köln-ben, majd egyéb helyeken is nyilvános képtáviró szolgálatot állítottak üzembe. Ezt a szolgálatot több európai országgal is berendezték, sőt átmenő nemzetközi képtáviró viszonylatuk is van. Minden igyekezetük ellenére, a táviró forgalom Németországban mégis visszaesett. A forgalmi adatok részletezése nagyon érdekes képet mutat, így például:

	millió
	távirat
belföldi forgalom	13.846
külföldre szóló	3.387
külföldről érkezett	3.526
átmenő	1.053
összesen:	21.812

Az előbbi költségvetési év összes távirata 23.574 millió darab volt, a csökkenés tehát 7.5%. Jellemző a csökkenés részletezése, mert abból kitűnik, hogy százalékban legnagyobb a csökkenés a külföldre szóló táviratok csoportjában (15.5%), a legkisebb pedig a belföldi forgalom visszaesése (2.7%). Amíg 1930. évben 100 la-

kóra 38.8 távirat jutott, ez a szám 1934. évben már 23.7-re csökkent.

A Deutsch-Atlantische Telegraphengesellschaft (útirányjelzése „via DAT“) kábelútvonalain 1930. évben összesen 1.705 millió táviratot továbbítottak, míg 1934. évben már csak 956 millió darabot. Ez a forgalom tehát négy év alatt 44%-kal csökkent.

Fontos tudnunk, hogy a táviratok összedarabszámának csökkenése dacára, vannak olyan táviratfajok, amelyeknek forgalma állandóan emelkedő irányzatot mutat. Ilyen például a táviratlevél forgalom, amely 33%-os emelkedéssel 482.500 darabot, a dísz táviratok (—LX—) forgalma pedig 15%-os emelkedéssel 157.000 darabot ért el. Ezeken kívül a karácsonyi, újévi és husvétii kedvezményes díjú üdvözlő táviratok forgalma is emelkedik. Ezekből világosan kitűnik, hogy a közönség inkább a kedvezményes díjú táviró szolgálatokat veszi igénybe. (J. T. 1936: 5.)

TÁVBESZÉLŐ.

Nagybritannia.

Olcsóbb lett a francia—angol távbeszélő forgalom. Az angol és a francia postaminiszter közt megegyezés jött létre a London—Lyon és a London—Marseille közti távbeszélő viszonylatok díjtételének leszállítása tárgyában. A díjmérséklés az eddigi díjakkal szemben 33%-os olcsóbbodást jelent. Az új olcsóbb díjszabás a f. évi április hó 1-től kezdve lépett életbe. (J. T. 1936: 4.)

Németország.

A távbeszélő forgalom az 1934/35. költségvetési évben 5.2%-kal haladta meg az előbbi költségvetési év forgalmát, a távbeszélő előfizetők száma pedig 6.1%-kal emelkedett. A belföldi forgalomban rendszeresítették az úgynevezett együttes beszélgetéseket és a konferencia beszélgetéseket. Együttes beszélgetések alatt az olyan kapcsolást értik, amikor egyszerre kettőnél több előfizető beszélhet kettő, vagy ennél több hálózathálóból, de legfeljebb 12 percig. Ugyanezeket a beszélgetéseket, ha időtartamuk legalább egy óra, konferencia beszélgetéseknek nevezik. A távbeszélő tudakozó szolgálat díját leszállították. Az előfizetői főállomások alapdíját átlagban 25%-kal csökkentették, a mellékállomásokra vonatkozó feltételeket és díjakat szintén megváltoztatták. A hétnapos bérelt beszélgetést rendszeresítették, a tőzsdei beszélgetések külön pótdíját megszüntették. A belföldi távbeszélő szolgálat gyorsítása érdekében 30 helyközi távbeszélő áramkört helyeztek üzembe. A költségve-

tési év végén a távbeszélő áramkörök összes hossza elérte a 25.4 millió kilométert (az előbbi költségvetési év 24.8 km-ével szemben). Eből 5.4 millió km, vagyis 21.3% távolsági áramkör, míg 20 millió km, vagyis 78.7% helyi hálózatokat alkot. A távolsági áramkörök száma 5.021-ről 5.156-ra, a körzeti áramkörök (75 km hosszúságig) száma 40.423-ról 42.111-re emelkedett. A költségvetési év folyamán 247 km új nagytávolságú távkábel vonalat helyeztek üzembe s ezzel az üzembenlévő nagytávolságú távkábel összes hossza 13.011 km-re emelkedett, 10.600 távbeszélő áramkörrel, 2,769.000 km egyszálas vezetékkel.

Németországon átmenő külföldi távbeszélő viszonylatok száma 33 új viszonylatlat 521-re emelkedett.

A nagytávolságú távbeszélő forgalom tökéletesítése érdekében az áramkörök egy részét 2 eresről 4 eres áramkörre helyezték. A költségvetési év végén a belföldi forgalomban 254, a nemzetközi forgalomban 253 négyeres áramkör volt üzemben.

A nemzetközi forgalomban Nagybritanniával és Írországgal, valamint Németalföldi-Indiával a beszélgetési díjat leszállították. A féldíjas karácsonyi és újévi távbeszélgetéseket több tengerentúli országgal való viszonylatban rendszeresítették.

Említésre méltó, hogy 53 olyan nemzetközi átmenő távbeszélő áramkörre van Németországnak, amelyeken nem kapcsol, azaz, közreműködése nélkül bonyolítják le a forgalmat.

A helyi távbeszélő hálózatok száma 6.624-ről 6.656-ra emelkedett. Az üzembenlévő 6.982 távbeszélő központ közül 3.228 már automata központ.

Új helyközi távkábelek üzembehelyezése következtében az erősítő állomások számát is emelték. Így 1935. év március végéig 120 erősítő állomás és 69 zsinórerősítő berendezés volt üzemben.

A távbeszélő előfizetők számának évek óta tartó csökkenése az 1934/35. költségvetési évben megszűnt, sőt szép emelkedést mutatott, ami minden bizonnyal a német gazdasági élet megizmosodását is jelenti. A költségvetési év végén 3,134.103 távbeszélő előfizetői állomás volt üzemben, az előbbi év 2,953.614 előfizetőjével szemben. Az összes előfizetői állomások 58.4% -a (1,829.000) főállomás, amelyből 83% (1,511.200) automata központba van bekapcsolva. A mellékállomások száma 1,220.919 volt. A nyilvános távbeszélő állomások száma szintén emelkedett s számuk elérte a 84.145-öt; ezeknek 19.4% -a pénzbedobós.

A költségvetési év végén Berlinben 488.244 volt a távbeszélő előfizetők száma, vagyis 11.63 jutott 100 lakóra. Ezt követte a sorban Hamburg 155.826, München 79.219,

Leipzig 65.038, Köln 64.935, Majna-Frankfurt 61.968 és Drezda 60.899 előfizetővel. Ami a telítettségét illeti, Berlin után Stuttgart következik 10.40, München 9.60, Hamburg 9.53, Majna-Frankfurt 9.47 és Bremen 9.01 arányszámmal. Átlagban Németországban 100 lakóra 4.7, egy négyzetkilométerre pedig 6.66 távbeszélő állomás jut.

Az előfizetői állomások számával a beszélgetések száma is emelkedett, mégpedig 2,291 millió beszélgetésre. Ez az emelkedés százalékában 5.2. Érdekes, hogy a helyi beszélgetések száma csak 5% -kal emelkedett (összes számuk 2,041 millió), habár annak száma az összes beszélgetések számának 89.1% -a. Még nagyobb emelkedést mutat a távolsági beszélgetések száma, mégpedig 181.6 millióról 194.3 millióra szökött, vagyis az emelkedés 7% -a. Ezekkel az adatokkal szemben a nemzetközi beszélgetések száma csökkent és pedig a külföldről kezdeményezetteknél 9.3% -kal, a külföldre szólóknál pedig 2.3% -kal. Az átmenő beszélgetések száma ugyancsak visszaesett 6.5% -kal, számszerint 124.000-ről 116.000 beszélgetésre.

Norvégia.

A norvég távbeszélő sajtósági szervezete. A norvég távbeszélő igazgatás külön jelentésben számol be a norvég távbeszélő sajtósági szervezetéről. A jelentés szerint az igazgatás nagy erőfeszítése ellenére Norvégiában a távbeszélőnek állami kezelésbe való vétele még távolról sem sikerült, mert ezidőszent az országban még mindig nagy számú magántársaság látja el a szolgálatot. Így 1935. év végén 150 társaság 58.490 távbeszélő állomást tartott még üzemben. Ezzel szemben az igazgatás 155 távbeszélő központot lát el, amelyekhez 73.862 távbeszélő előfizetői állomás csatlakozik. Az országban a távbeszélő készülékek száma 176.734-re rúg, s ezeknek 55.07% -a az igazgatás alá tartozik, 44.93% -a pedig magántársasági üzemben van (J. T. 1936:4.)

RÁDIÓ.

Ausztria.

Az osztrák rádiótársaság (R. A. V. A. G.) legújabb statisztikai adatai szerint 1935. évben összesen 5.126 óra műsort sugároztak, vagyis naponként átlag 14 óra 30 percet. A zenei előadásokra 2.982 órát (58.2% -a), irodalmi művek előadására 373 órát (7.3% -a), tudományos előadásokra 955 órát (18.6% -a), és hírek közlésére 632 órát (12.3% -a) fordítottak. A fennmaradó 184 óra a szünetekből és az előadásokkal kapcsolatos bemondásokhoz szükséges időből adódik. A nemzetközi műsorcserek száma

nagy volt. Így például a salzburgi ünnepi játékokat 19 európai és amerikai ország vette át, 1.326 műsorátvitellel. Összesen 61 osztrák rádióműsort vett át a külföld, összesen 1.719 rádióállomás részére, ellenkező irányban pedig 92 külföldi rádióműsort irányított az osztrák rádióállomások részére. (P. R. 488.)

Nagybritannia.

Az angol alsóházban 96 szótöbbséggel elfogadták azt a kormányjavaslatot, amely szerint az angol rádiótársaság, British Broadcasting Corporation (röviden B. B. C.), a rádióengedélyt újabb 10 évre megkapja. A parlamenti ellenőrzést oly módon oldották meg, hogy a rádió költségvetését a postaminisztérium költségvetéséből kiemelték s azt minden évben a Parlamentben nyilvánosan fogják tárgyalni. (R. We. 1936 : 33.)

Németország.

A rádióelőfizetők száma 1936. augusztus 1-én 7,404.144 volt, vagyis 26.165 előfizetővel kevesebb, mint július 1-én. A csökkenés százalékban kifejezve 0.35%. Díjfizetés alól 571.664 van felmentve. (D. V. Z. 1936 : 33.)

Az 1934/35. költségvetési év végén a műsorszóró rádióállomások száma 24, az előfizetői vevőberendezések száma pedig 6.73 millió volt; az előfizetők számának emelkedése a költségvetési év alatt 1.3 millió volt. (J. T. 1936 : 5.)

Olaszország.

Az apennini félsziget hosszan elnyúló alakja a műsorszóró rádióhálózat kiépítésének nem kedvező. A kisugárzott energiát egyik oldalról a hegyvonulatok fogják fel, másik oldalról pedig a tenger felett kihasználatlanul maradnak. Ezekre az adottságokra való tekintettel Olaszországnak sűrű adóállomás hálózatra és nagyteljesítményű adóberendezésekre van szüksége. Ezidőszent 15 adója van, összesen 250 kilowatt teljesítménnyel. Műsorszóró adóállomásai ugyan Bozen-től Bari-ig elszórva fekszenek, azonban mégis három főcsoportba vannak beosztva, ú. m. az északi csoportba, a középcsoportba és végül a déli csoportba. Az északi csoport állomásai Bozen, Trieszt, Milanó, Turin és Génua. A középcsoportba Bologna, Firenze, Róma és Nápoly tartozik, míg a déli csoport Bari és Palermo adóállomásokból áll. Ezekon kívül még egy-egy kisebb adóberendezés van Milanóban, Turinban, Rómában és Bariban. Ezzel az elosztással az ország valamennyi jellegzetesebb kultúrájú része külön adóállomást kapott, nevezetesen: Piemont kapta

a két turinit, Liguria a genuait, Lombardia a két milanóit, Venecia a bozenit és triesztit, Toscana és Romagna a firenzeit, illetőleg a bolognait, Latium a rómaid, Campania a nápolyit, Apulia a bariit, Szicília pedig a palermóit. Ezek az adóállomások általában ugyanazt a műsort adják és csak közben hoznak külön-külön műsort, amelyben az arra az országrészre jellemző vidék életét mutatják be.

Érdekes, hogy dacára Róma súlyának, mint fővárosnak és a mindenütt jól hallható nagy rádióállomásának, a rádió súlypontja kezdetben mégis Felsőolaszországban volt, mert a rádióelőfizetők zöme ott jelentkezett. Ezenkívül, az ország villamosági ipara is azon a területen volt már tömörülve. Ezért az olasz rádiótársaság, az Ente Italiano Audizione Radiofoniche (E. I. A. R.), szintén ott kereste támaszait s először Milanóban állította fel az olasz szórakoztató rádió központját, majd nem sokára Turinba helyezte azt át, ahol több fontos ipar és vezető személyiség székel. A kormány ugyan áthelyezte már a vezetésnek Rómába való áthelyezését, a rádiótársaság azonban, — dacára, hogy erre engedélyokirata is kötelezi, — római irodáját egyelőre csak kibővítette.

Ami az olasz rádióműsorokat illeti, azok két csoportba oszthatók: északi és déli csoport műsorára. Az északit Turin állítja össze, míg a délit Róma. Az északihoz Milanó és Génua, időnként Trieszt és Bozen is csatlakozik, míg Nápoly például a déli műsort veszi át, Firenze egyszer az északi műsort, máskor pedig a déli műsort veszi át. Ez a kétszere való szakadása a műsornak már évek óta tart s csupán a római, turini, milanói és bari-i kis adók üzembehelyezése hozott valami változást, minthogy ezek a teljes olasz rádióműsort közvetítik.

Az úgynevezett határ-állomások, — amelyekhez Bozen, Trieszt, Bari I. és Firenze is tartozik, — egészen más céllal állítják össze műsoraikat és éppen ezért e tekintetben bizonyos önállóságuk van. Bozen műsora elsősorban a Keleti-Alpok vidékének szól; Trieszt a dalmát vidékeken élő olaszok részére ad műsort; mindkettő kimondottan külföldi adó. Ugyanez áll Bari I. adóállomásra is, amelynek feladata a Balkánnak és Kisázsianak műsorról való ellátása. E cél támogatására Firenze adóját is igénybe szokták venni. Minthogy a déli csoport műsoránál általában értékesebb északi csoport műsorát Észak Európában csak nehezen tudják venni, Rómában második nagyadót építenek s az északi műsort ezzel fogják sugározni.

Az olasz rádió kezdettől fogva nagy súlyt helyezett arra, hogy adásait bárhol a világon jól lehessen venni. Ezért állították fel az olasz világrádió szolgálatot, amelyet egy évvel ezelőtt újjászerveztek. Négy rövidhullámú adóberendezést állítottak itt üzembe. Ezek közül kettő körsugárzó antennával Észak- és Dél-Amerika részére ad, ahol a legtöbb olasz él. A harmadikkal eredetileg Dél-Afrika részére adtak volna, azonban Abessziniára irányították s tulajdonképpen háborús célokra használták fel. A negyedik rövidhullámú adóval Dél-Azsia és Ausztrália részére adnak műsort.

Az olasz műsorszóró rádióhálózathoz tulajdonképpen a Vatikán rövidhullámú rádióállomása is hozzátartozik. Ugyanis ez az állomás az olasz rádióval állandó barátságos és szerződéses viszonyban van és így például a középhullámokon sugárzó olasz rádióállomások közvetítésére átveszik azokat a vatikánközleményeket, amelyeknek Olaszországban vagy Európában való vétele fontos, viszont a Vatikán rádióállomást a tengerentúli országokban tudják ki-tűnően venni.

Az állam részéről az olasz rádiót erősen támogatják, azonban az olasz néppel nehezen lehet a rádiózást megkedveltetni. Csak az afrikai háború eseményeinek közlése tudott bizonyos érdeklődést kelteni az emberekben. A rádióelőfizetők száma alig több félmilliónál. Ez a közöny leginkább azzal magyarázható, hogy olyan nép, amelyik életét leginkább a szabadban éli le, a rádió útján sem szívesen hagyja magát a házhoz kötni. (D. V. Z. 1936 : 32.)

Dr. Teész Frigyes.

VEGYES.

Szolgálati előadások a német postánál.

A német postaigazgatás elrendelte, hogy alkalmazottai részére minden hivatalban havonta legalább egyszer harmincperces ú. n. „szolgálati előadást” tartsanak.

Ezeknek az előadásoknak nem az a céljuk, hogy előre meghatározott tanterv alapján tartassanak, bár kétségtelen, hogy az előadások tárgyának megválasztásában bizonyos tervszerűség kívánatos. Az előadásoknak az a céljuk, hogy az alkalmazottak szolgálati jártasságát fejlesszék és a mindennapi élet problémáinak leküzdésében segítségükre legyenek.

Az előadások a mindennapi szolgálat közben előforduló kérdéseket tárgyalják. Legfontosabb kellékük az, hogy gyakorlatiak legyenek. Tehát nem gondosan előkészített, forrástanulmányok alapján készült és az elérhető összes segédkönyvek stb. alapján tartott felolvasásokról van itt szó.

Az ily előadásoknak is megvan ugyan a létjogosultságuk, de ezeket a postai tudományos heteken vagy más előadóestéken kell előadni. Gyakorlati eredmény szempontjából általában kevesebbet ér a még oly gondosan elkészített és előadott felolvasás, mint az egyszerű, keresetlen szavakkal előadott ismertetés, amelyen a hallgatóság kérdéseket is intézhet az előadóhoz s amelyen a szóbanforgó tárgyat mintegy beszélgetés formájában gyakorlatilag tárgyalják meg a hallgatóság értelmi színvonalának és érdeklődési irányának megfelelően.

A német postahivatalok általános tájékoztatót kaptak az előadások tárgyára nézve. Ez a tájékoztató az előadások tárgykörét négy csoportja osztja.

A) Személyzeti kérdések.

Az általános személyzeti kérdések ismertetése, ha az erre vonatkozó rendelkezések magyarázatáról van szó, az általános előadóesték feladata. A személyzeti politikában vagy személyzeti kérdésekben követendő elvek ügyében állásfoglalásra csak a postaminisztérium szervei vannak hivatva.

Nem alkalmasak szolgálati előadások tárgyául pl.:

- a) A tisztviselők szolgálati és jogviszonyai.
 - b) A postatisztviselők kártérítési felelőssége.
 - c) A posta jóléti intézményei.
 - d) A posta- és távirótitok.
 - e) A személyzeti politika lényege.
 - f) A postaszemélyzet kiképzésére és vizsgáztatására vonatkozó szabályok.
 - g) Továbbképzés idegen nyelvekben.
- Ezzel szemben alkalmas témák a következők:

- a) Gyermekgondozás.
- b) Tej- és csukamájolajkúrák.
- c) A postaszolgálat körében előforduló betegségek leküzdése.
- d) A postaalkalmazottak betegpénztára.
- e) Segélyek és támogatások.
- f) Kamatnélküli fizetési előleg.
- g) A posta ruházati pénztára.
- h) A postai takaré- és hitelügy.
- i) Magántartozások, Lemondás az illetményekről, az illetmények elzáróztatása. Fizetéslevonási eljárás.
- k) Eljárás megbetegedés, szabadság, üzemi baleset, katonai szolgálatra való behívás stb. esetében.
- l) A német posta könyvtára. Könyvrendelés.
- m) Visszaélés az alkoholizmus és a dohányzás terén.
- n) A forgalmi tisztviselők kiképzése és vizsgáztatása.

B) Forgalmi szolgálat.

1. Felvételi szolgálat.

a) **Nem:** a légipostai szolgálat,

hanem: a légiposta továbbítása Dél-Amerikába; utánrepülés és előrerepítés; továbbítási kérdések tárgyalása a légipostai menetrend alapján.

b) **Nem:** a táviró története; táviratok felvétele,

hanem: összebeszéltnyelvű táviratok; képtáviratok; a német tengerentúli rádió- és kábelvonalak propagálása; nehezebb díjkiszámítási példák.

c) **Nem:** a postai csekkszolgálat jelentősége a gazdaságra nézve,

hanem: postai csekkszámla nyitásának módja; postai utazási csekk beszerzése; utazási csekkek kifizetése.

d) **Nem:** belföldi nyomtatványszabályok,

hanem: husvét, pünkösdi, karácsonyi és újévi lapok kezelése nyomtatványként; nyomtatványokba írható utólagos bejegyzések; könyvmegrendelések.

e) **Nem:** a személyazonosság igazolása, hanem: igazolóiratok; postai igazolójegyek; postán maradó küldemények őrzési ideje.

f) **Nem:** a postautalványok felvétele,

hanem: külföldre feladott postautalványok átszámítása; a külföldre szóló postautalványokkal kapcsolatos rendellenességek; biztonsági bélyegek.

g) **Nem:** az Egyetemes Postaszerződés; a külföldi kicserélőszolgálat,

hanem: a külföldi kicserélőszolgálatra vonatkozó újabb rendelkezések; hajópostával továbbítandó küldemények; vámköteles küldemények; külföldre szóló utánvételes levélpostai küldemények; kicserélőszolgálati kérdések tárgyalása az Egyetemes Postaszerződés alapján.

h) **Nem:** a kisalakú csomagok forgalma; kisalakú csomagok kezelése a felvétel, továbbítás vagy kézbesítés alkalmával; a csomagok felvétele,

hanem: zászlóalokban felragasztott csomagcímeriratok; terjedelmes csomagok; a feladott előzetes rendelkezése külföldre feladott csomagoknál; vámjelzőcédula, kísérőokiratok; külkereskedelmi statisztika; a csomagszolgálat ellátásával kapcsolatos gyakorlati példák megoldása a csomagdíj-szabás, a vámszabályok és a külföldi csomagok továbbítási kimutatása alapján.

2. Továbbítás és rovatolás.

a) **Nem:** rovatolás; világföldrajz; iránnyítás,

hanem: címezetlen nyomtatványok; tételesen rovatolandó értékű küldemények nyilvánartási okiratai; az elcsatolt területeken levő helységek jelenlegi hovatartozása;

Berlinbe szóló küldemények kidolgozása; irányítási füzetek stb.

b) **Nem:** a keletbélyegző jogi természete,

hanem: a bélyegzőpárna gondozása; bélyeggyűjtők bélyegeinek lebélyegzése; a bélyegzők őrzési rendje.

c) **Nem:** a továbbítandó csomagok kezelése,

hanem: kisalakú csomagok; sürgős vagy légipostai csomagok.

d) **Nem:** a levélzárlatok elkészítése,

hanem: a zsákok jelzése és lezárása; füzöszsák használata.

e) **Nem:** a rovatoló szolgálat,

hanem: zárlatok hiánya; zárlat visszamaradása; a zárlatok és kötegek felbontása; a közönséges küldemények megvizsgálása; vámköteles levélpostai küldemények; sérült levélpostai küldemények; kézbesítőokiratok kiadása; utánmérlegelés; téves irányítás; zárlategyenleg; a küldemények lefoglalása.

f) **Nem:** a postautalványok, a megbízások és az utánvételes küldemények kezelése,

hanem: a postautalványok valódiságának megvizsgálása; másodlatok postautalványokról; a távirati postautalványok kezelése; a postai megbízások és utánvételek határideje.

g) **Nem:** az egyesületi jog; a cégjegyzés; a kereskedelmi jog,

hanem: kézbesítés cégeknek stb.

h) **Nem:** az érkezett csomagok kezelése; kártérítés csomagokért,

hanem: szükségcsomagzárlatok, kiegészítő csomagzárlatok; díjjegyzék; fekbér; csomagvisszajelentés; sérült csomagok kezelése; csomagok kézbesíthetlenségének okai; hiányzó csomagok.

i) **Nem:** kézbesíthetetlen küldemények kezelése a rendeltetési helyen,

hanem: az utánküldésre vonatkozó rendelkezések figyelembevétele; az utánküldés díja; az után- és visszaküldésre vonatkozó rendelkezés; értesítés kézbesíthetlenségről.

3. Kézbesítő-szolgálat.

a) **Nem:** a kézbesítőszolgálat; a levélpostai küldemények kézbesítése; mit kell a kézbesítőnek tudnia?

hanem: katonai személyek hozzátartozóinak címzett küldemények; címezetlen nyomtatványok és áruminták kézbesítése; tértivevényes vagy „saját kezébe” kézbesítendő ajánlott küldemények; ismételt kézbesítés; kézbesítési előjegyzés; utódíjak; kézbesített küldemények visszavétele; rádió- és újságelőfizetési díjak beszedése; a kézbesítők külön díjazása; orvhallgatók kikutatása.

b) **Nem:** átvételi elismerés alapján kézbesítendő levélpostai küldemények,

hanem: helytelen kézbesítés megelőzése; utólagos kézbesítés; kézbesítés hatóságoknak, egyesületeknek stb.

c) **Nem:** a pénzkézbesítés; a váltótörvény,

hanem: kézbesítés ismeretlen és idegen egyéneknek; kézbesítés az örökösöknek; kézbesítőokiratok; illetményutalványok kézbesítése; részletfizetés.

d) **Nem:** a csomagkézbesítés,

hanem: a szállítólevelek és a csomagok előkészítése a kézbesítéshez; utánvételes csomagok kezelése; élőállatokat tartalmazó és a romló tartalmú csomagok; a kézbesítés díjai; a fekbér.

4. Pénztárszolgálat.

Nem: a pénz; a pénznemek; a hitel; a bankügy; a pénzügy; a birodalmi bank; a főpénztár könyvelése,

hanem: az érvényes fizetési eszközök; csekkek elfogadása; eljárás hamis pénz esetében; a pénztári tisztviselők kötelességei; a főpénztári okiratok vezetése; leszámolás a főpénztárral; pénztári hiányok esetében eljárás; átadás-átvétel; családi pótlék változása.

5. Általános ügyek.

Nem: a futárszolgálatról a légipostáig; a postálkodás és a mindennapi élet körében előforduló jogi kérdések; hivatalos iratváltás; közigazgatási kényszereljárások; a posta feladata és szervezete,

hanem: takarékoság a nyomtatványokkal és az üzem anyaggal; az űrlapok használata; talált tárgyak kezelése; az egyes szolgálati szervek feladata.

C) Testnevelés.

1. Testgyakorlás és a posta sportmozgalma.

2. Testgyakorlási lehetőség a hivatal székhelyén.

3. A sportolás befolyása az egészségre.

4. A sportolás szükséges volta.

5. Az olimpiai játékok jelentősége.

6. A birodalmi sportjelvény megszerzése.

D) Károkozás megelőzése.

1. Légvédelmi és elcsőtétítési rendelkezések.

2. Tűzoltás, tüzesetek bejelentése.

3. Dohányzási tilalom.

4. A szolgálati helyiségek tisztasága.

5. Óvatosság vágányokon való átjárásnál.

6. Tintaceruzával való mérgezés megelőzése.

7. Védekezés járványok ellen.

8. Felszórás és tisztántartási kötelezettség.

9. Szükségvilágítás; villamosvilágítás; villamosáramkörök a postahivatalban.

10. Orvosi szolgálat a tanyákon.

11. Segélynyújtás vasúti baleset esetében.

12. Baleseti rendelkezések.

13. Első segélynyújtás balesetnél.

14. A posta ellen megkísérelt betörések és rablások elleni védekezés.

15. A szolgálati helyiségek felszerelése vészjelzőkkel.

16. Idegen személyek távoltartása a szolgálati helyiségektől.

(A Deutsche Verkehrs-Zeitung 1936. évi 17. számából.) Dr. Lukász Alfonz.

A német posta csőpostarendszere Berlinben jelenleg 240 mfd-nyi területet hálóz be. Ujabb műszaki találmány lehetővé teszi, hogy a küldemények továbbítására szolgáló tokok automatikus módon és mechanikai ellenőrzés mellett a hálózat tetszésszerű helyére irányíthatók. A tokok megfelelő gombnyomásra, az előre meghatározott helyre jutnak, ahol azok kiürítettnek. Ez a csőposta rendszer süritett levegő munkájára van berendezve. Oroszországban most olyan kísérletek vannak folyamatban, amelyeknek eredményeképpen elektromágneses erő tartaná üzemben és ellenőrizné a berendezést.

Andorra, a világ egyik legkisebb köztársasága, még mindig nélküli a távbeszélőt. Az 5000 lelket számláló polgárságnak egyetlenegy telefon sem áll rendelkezésre, mert a francia és spanyol állam, amelyeknek fennhatósága alatt áll Andorra, állandó viszályban állanak egymással az andorrai távbeszélő miatt. Egy időben, a kis köztársaság kormányja kijárta a francia illetékes hatóságnál, hogy távbeszélő berendezést létesíthessen. A valley-i főtanács, amint ez tudomására jutott, a már megkezdett munkát beszüntette, mert a spanyol kormány engedélyét nem kérték ki. Később a főtanács határozta el a munka folytatását, azonban — a távbeszélőt nélküli polgárság szomorúságára — a felmerült politikai ellentétek miatt a munkát tiszter megkezdtek és abban hagyták s így a távbeszélő Andorrában még mindig csak álom.

Dr. Lantos Béla.

HIREK.

Nouvelles.

A berlini központi felvilágosító hivatal. Ez a központi hivatal valóságos csomópontja a viláfgalognak. Különleges szolgálat van itt berendezve, amely a közönségnek 23 nyelven ad felvilágosításokat és értesítéseket. Az itt alkalmazott tisztviselők a legkiválóbb tolmácsok közül kerülnek ki s legtöbbjük a keleti akadémiát végezte. A háború előtt olyanok is voltak közöttük, akik az Azórokon és Vigo-ban töltötték gyakorlati idejüket. Ma volt hadifoglyokat találni közöttük, akik nyelvismereiteket Szibériában, Franciaországban vagy Szerbiában szereztek, sőt esetleg mind a három országban is megfordultak.

A hivatalnak világhíre van. Meg lehet itt találni minden ország távbeszélő névsorát, az összes postai csekkszámra tulajdonosokat s az összes vasúti-és hajómenetrendeket. Éjjel-nappal rendelkezésre állnak itt a távközlés eszközeivel, továbbítva minden közlést, amely még eljuthat rendeltetési helyére, közlik minden hajó tartózkodási helyét, amellyel táv-összekötésbe lehet lépni. Legalább két tisztviselő mindig mindig szolgálatban van s ezek mind-egyike 4 nyelven beszél folyékonyan. A többi tolmács azonban szintén azonnal behívható.

Természetesen e szolgálatot leginkább a Berlinben lévő átutazó idegenek veszik igénybe. A postaigazgatás azonban igen ügyesen felhasználja ezt a szervezetet a saját fordítói és nemzetközi levelezői teendőinek ellátására is.

A hivatal azonban nem csak postai ügyeket tárgyal, hanem egészen magán-termesztű ügyek elintézését is vállalja. Tragikus és komikus esetek váltakoznak itt: egyszer egy idegen nem tudja megértetni magát szállodája portásával; máskor egy berlini szeretné megtudni a legjobb izlandi szálloda címét és ezer egyéb eset, amelyet itt fel sem lehet sorolni.

A postának ez a szolgálata teljesen díjtalan és arra törekszenek, hogy a nagyszámban oda forduló közönségnek a hivatal minél jobban segítségére legyen.

A felvilágosítást csak egy esetben tagadják meg: ha hivatalos titokról van szó.

Könyvszemle.

A volt magyar postamester jogi helyzete Romániában.

Vasile Atanasiu román ügyvéd Sefii de Oficii autorizate című könyvében ismerteti a Magyarországtól elcsatolt területen és

Bukovinában lévő postamesteri személyzet jogi helyzetét.

Az említett területeken a szerződéses alkalmazottak által ellátott hivatalok az idők folyamán igen elterjedtek s a magyar és osztrák igazgatás vezetése alatt értékes szolgálatokat teljesítettek.

A háború alatt részben a katonai meg szállás következtében, részben a postamesteriek egy részének bevonulása miatt e hivatalok tevékenysége csökkent és a hivatalok elvesztették jelentőségüket.

A román posta-, távíró- és távbeszélőigazgatás a háború után e jól bevált postai szervek működését továbbra is fenntartotta. Megtartotta régi szolgálati szabályzatukat is, de kiegészítette a szükségeselemek látszó rendelkezésekkel, utasításokkal és igazgatási határozatokkal.

A postamesteri hivatalok mai szolgálati szabályzata azonban sem jogilag, sem tényleg nincs összhangban a román posta-, távíró- és távbeszélőszolgálat szervezetével.

Az óromániai hasonló állású postai szervek jogi helyzete teljesen eltérő az erdélyi, bánáti és bukovinai postamesteri hivatalokétól. Ennélfogva az impériumváltozás után az újonnan szerzett országrészekben lévő postamesteri hivatalokat át kellett volna szervezni s a postamesterekkel új szerződést kellett volna kötni az osztrák-magyar, illetőleg román törvényes rendelkezések összhangbahozatala útján.

Ma az a helyzet, hogy a postamesteri hivataloknak háromféle válfaja van Romániában.

Bukovinában a régebbi postamesteri hivatalok élén forgalmi tisztviselők állnak, akik évi átalányfizetést kapnak.

Erdélyben és a Bánátban nem-szerződéses alkalmazottak vezetik a postamesteri hivatalokat, akik havi átalányt élveznek. Ennek összege az előző évben végzett munkaegységek számától függ. E postamesteriek oly segéderőkkel rendelkeznek, akiknek ugyanazoknak a feltételeknek kell megfelelniök, mint a rendszeres állásokra kinevezett postai alkalmazottaknak; fizetésüket azonban a postamestertől kapják.

Ezzel szemben az ókirályságban a postamesteri hivatalok élére oly egyéneket helyeznek, akik semmiféle előzetes vizsgára nincsenek kötelezve. Általános hivatalviselési alkalmasságukra nézve is igen csekély követelményeket támasztanak velük szemben. Ezek szakképzett postai tisztviselőket csak akkor alkalmazhatnak, ha hivataluk évi bevételei 5000 leunál többet tesznek ki.

Kiadó: Dr. LÖRINCZY GABOR, m. kir. postatanácsos.

Fővárosi Nyomda Rt., Lovag u. 18. — Felelős v.: Duchon J.